І чужому научайтесь, Свого не цурайтесь... Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City N.J. 07303 (201) 434-0237 434-0807 УНСоюзу: 433-8740 — Тел. з Ню Йорку: — (212) BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 231. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 15-го ГРУДНЯ 1972 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 15, 1972 No. 231. VOL. LXXIX.

КОРОТКІ ВІСТКИ

Четвер, 14-го грудня 1972 р.

ЮГОСЛАВІЯ ЗАПРОПОНУВАЛА на 34-членній конференції в Гельсинках, щоб проєктована паневропейська конференція безпеки відбулася у трьох етапах, з тим, щоб вона закінчилась „на найвищому ступні". Совєти віддавна хочуть, щоб та конференція була „на показ", з одною ціллю — загарантувати їм їх стан посідання в Европі. Американський амбасадор Вал Петерсон підкреслив знову конечність виговорити детально денний порядок конференції.

ЗСА І СССР ПЕРЕВЕЛИ сьоме з черги засідання на Женевській конференції про обмеження стратегічної зброї. За позитивний вислід нарад, які розпочалися 21 листопада ц. р., вважають порозуміння, що треба створити постійну дорадчу Комісію, яка стежила б за правильним зберіганням договору щодо двох справ, які стосуються стратегічної зброї, підписаного у Москві Брежнєвим і президентом Ніксоном.

В РІЗНИХ МІСТАХ ІТАЛІЇ ВІДБУЛИСЯ бурхливі демонстрації із зударами з поліцією. У Римі, Неаполі, Міляно були ранені між поліціянтами і лівими студендами. Демонстрації студентів, що їх нацьковують комуністи й анархісти, відбуваються на ґрунті ніби легковаження державними властями „громадянських прав". В різних частинах Італії відбуваються теж страйки — між ними поштовиків.

Пожертви на українські студії в Гарварді найбільші в історії американської України

Теперішня акція збірки фондів на встановлення третьої катедри українських студій у престижевому Гарвардському університеті та завершення їх Гарвардським Центром Українських Студій не тільки не має собі рівної в дотеперішній вже майже 100-літній історії українського поселення в Америці, але й дорівнює навіть найбільшим загальноамериканським акціям. Два місяці тому, точно 12-го жовтня ц. р., у „Свободі" була надрукована редакційна стаття про „Нагле і невідкладне завдання", себто про потребу зібрати до кінця цього року ще щонайменше 560.000 долярів, щоб могти скористати з домовлених чотири роки тому удогіднень та встановити третю з черги катедру українських студій в Гарвconfiguraді за фундацію в сумі 600.000 дол., хоча висота суми такої фундації виносить тепер в тому університеті один мільйон долярів. Із загальної суми потрібних 1.800 000.00 долярів до того часу зібрано 1,239.574.00. дол., отже тоді потрібно ще було 560,246.00 дол. У сьогоднішньому „рахунку вниз" суму зібраних фондів подається на 1,554.524.50, дол., отже від 12-го жовтня до 12 грудня ц. р. вплинуло на Гарвардський Центр Українських Студій точно 314,771.50 дол. У сьогоднішньому виказі подано також найбільшу індивідуальну пожертву на ці студії, яку склали пані Оксана й інж. Орест Бедрій Покіпсі. Значить, до на досягнення цьогорічної мети потрібно ще зібрати 245,475.50 дол. Збірка, якою українці в Америці вже тепер записали одну з найсвітліших сторінок своєї історії, продовжується і розгортається до небувалих досі розмірів.

УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ В ГАРВАРДІ

На встановлення трьох катедр потрібно	$1,800,000.00
Останньо вплинуло	$ 17,392.00
Досі зібрано разом	$1,554,524.50
ДО КІНЦЯ ЦЬОГО РОКУ ЩЕ ТРЕБА ЗІБРАТИ	$ 245,475.50

Більші пожертви зложили: Оксана й Орест Бедрій — Покіпсі, Н. Й. $10,000.00 (досі найбільша індивідуальна пожертва на ФКУ від української родини).

По 500.00 дол.: Василь Граб — Рочестер, Н. Й., Михайло Суховерський — Елізабет, Н. Дж., Українська Православна Церква пресв. Тройці в Трентоні, Н. Дж. По 300.00 дол.: Славомира і Мирон Білас — Філядельфія, Па., Михайло П. Вінтонів — Бостон, Мас., Михайло Сйна — Рочестер, Н. Й., Володимир Пилишенко — Рочестер, Н. Й., Еріка і д-р Олександер Смакула — Обурндейл, Мас. Дада і Володимир Корлятович — Севен Гілс, Огайо — 250.00 дол. По 200.00 дол.: Остап Балабан — Добс Феррі, Н. Й., Дмитро Грамяк — Філядельфія, Марта і Володимир Омецінські — Рочестер, Н. Й. Анастазія і Володимир Псуй — Ірвінґтон, Н. Дж. — 130.00 дол.

По 100.00 дол. зложили такі громадяни і організації з Рочестеру, Н. Й.: д-р Богдан Ґуран, Меланія і д-р Григорій Дмитрів, Теодор Коваль, Марія і Михайло Крижанівські, Марія і Петро Лещишин, Василь Ліщинський, Іванна і мґр Мирослав Мартинець, Мирон Масловський, Мечислав Мацяк, Відділ Об'єднання б. Вояків Українських Армій (ОбВУА), Василь Попович, Ігор Тарнавський, мґр Роман Тишовницький, д-р Роман Трач, Надія й Олександер Харченко, Юрій Чорнобіль, Ігор Шот. Іван Штепа, Іван Шурин.

По 100.00 дол. зі стейту Ню Йорк склали: Віра Левицька (Менгеттен), Марта і Степан Скрибайло (Гартсдейл), 34-ий Відділ Союзу Українок Америки (Коговс). Віра і Лонгин Старух (Айзелін). Зі стейту Ню Джерзі: Люба Клячко (Мюрей Гіл), Володимир Сенежак (Вест Орендж). Роман З. Микита в пам'ять вуйка бл. п. о. Василя Ковальчика (Честер, Па.); д-р Христина Пундій (Чикаго); д-р Роман Цибик (Парма, Огайо).

Справлення помилок: в „Свободі" ч. 220 подано, що 200.00 дол. зложив п. Данило Палка з Ню Йорку. Має бути — Дмитро Палка. В числі 228 подано, що 1,000.00 дол. зложив п. Артур Демків з Менгетен, Н. Й. Має бути Артур Демчук.

Пожертви на Центр Українських Студій в Гарварді можна відтягати від оподаткування.

Чеки виставляти на Ukrainian Studies Fund та пересилати на адресу: Harvard University, Room 208, 1737 Cambridge Street, Cambridge, Mass. 02138.

АСТРОНАВТИ З „АПОЛЛО-17" ПРОВЕЛИ ОСТАННЮ ЕКСКУРСІЮ І В ЧЕТВЕР УВЕЧЕРІ МАЛИ ВІДЛЕТІТИ ІЗ МІСЯЦЯ

Гюстон. — Астронавти з „Аполло-17" — капітан Сернан і геолог д-р Шмітт — провели в середу 13 грудня ц.р. свою останню екскурсію по поверхні Місяця, тим разом у північно-західньому напрямку від місця їхнього причалення, досліджуючи склад ґрунту підніжжя високої на 7 000 стіп гори, зокрема скельні брили, що скотилися колись з її вершка. Вони, між іншим встановили, що наявні на цьому місці кратери і скельні поля є наслідком дії метеоритів, а не, як дехто досі здогадувався, вулканів. Такий здогад підтверджували між іншим їхні знахідки під час попередньої їхньої екскурсії — зразки оранжевого і червоного ґрунту, чи й ляви, що могли б бути вислідом вулканічної активности. Почали астронавти цю третю свою екскурсію о год. 5.31 по полудні східнього стандартного часу, вийшовши знову після відпочинку із їхньої модулі „Челленджера". Починаючи її, капітан Сернан провів коротку церемонію, присвячуючи один із знайдених астронавтами каменів усій молоді світу. Була проведена церемонія у зв'язку із поїздкою, що її відбуває група із 70 чужоземних студентів по ЗСА під авспіціями Національної Адміністрації Аеронавтики і космічних дослідів, і яка зупинилася тепер у Гюстоні для стеження за перебігом експедиції „Аполло-17". На годину 5.56 по полудні в четвер 14 грудня було визначене відчалення астронавтів з Місяця.

ЗСА перемогли у справі своїх дальших вплат до каси Об'єднаних Націй

Об'єднані Нації. — Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй прийняла 13 грудня ц. р. рішення 81 голосом проти 27, при 22-х, що стрималися, що членський внесок З'єднаних Стейтів до каси Об'єднаних Націй не має перевищувати 25 відсотків бюджету тієї найвищої міжнародної установи. Дотепер ЗСА платили 31.5 відсотка, поруч із велетенськими добровільними вплатами на різні автономні агенції Об'єднаних Націй. Цей вислід голосування був поважною перемогою З'єднаних Стейтів, бо для важности такої постанови треба було тільки 72-ох голосів: були сумніви, чи можна буде осягнути стільки голосів тому, що Совєтський Союз і Куба вели сильну агітацію між членами ОН, щоб голосувати проти такої резолюції. Совєтський амбасадор в ОН Яков Малік заявив, що ЗСА вживали натиску на різні держави, що їм ЗСА уділюють допомогу щоб отримати їх підтримку. На перемогу ЗСА вплинули головно два моменти: Британія і Франція, які раніше противилися, щоб ЗСА платили менший членський внесок, змінили своє становище а для багатьох членських держав переконливим був аргумент, що з недалеким прийняттям до ОН Західньої і Східньої Німеччини — двох високорозвинених країн — збільшаться прибутки Об'єднаних Націй.

Едвард Н. Бабин заступником голови Дослідної Ради Департаменту Ооборони Канади

Оттава. — Едвард Йосиф Бабин, років 51, уродженець Саскачевану, який був упродовж останніх 4-ох років генеральним директором Ради Оборонних Дослідів у Вал Картіє, Квебек (про нього була нещодавно стаття в „Свободі"), підвищений до позиції наукового заступника голови Оборонної Ради Канади в Оттаві. Він прийшов на місце д-ра Н. Дж. Б. Віґена, якого призначено на іншу позицію.

Інж. Едвард Н. Бабин

Як інженер електрофізики Е. Бабин працював у науковому секторі Оборони Канади ще з-перед закінчення другої світової війни, маючи до того підготову в операціях керованих ракет і досвід у системах аналіз та керування їх функціями. Інж. Бабин розпочав свою нову працю в Оттаві 14 листопада ц. р. Д-р Дж. А. А. Лемі, дотеперішній заступник інж. Бабина, перебрав його позицію як діючий генеральний директор у Вал Картіє, Квібек.

КУК влаштовує конференцію в справі української культури в Канаді

Вінніпеґ (КУК). — В днях 15, 16 і 17 грудня ц. р. тут в готелі Марлборо відбудеться конференція КУК, від якої очікується багато успіхів в майбутніх зусиллях і виступах в таких ділянках української культури як музика, танки й балет, театр, і на відтинку програм радіо телевізії та фільмів. З усіх провінцій Канади до участи в цій конференції запрошено 97 найкращих українських мистецьких сил і керівників з ділянок: музики, танку й балету, театру і радіо-телевізії-фільму. Участь цих мистецьких сил надасть цій конференції КУК виїмково важливого значення. З уваги на обмеження фондів, велика більшість тих учасників мусить покрити кошти їх приїзду на конференцію і побуту в Вінніпеґу з власних джерел, або з фондів їх спонзоруючих організацій. Ці спонзоруючі організації повинні допомогти всіми доступними засобами, щоб диригенти їх хорів, керівники їх танцювальних груп чи режисери їх аматорських театрів могли взяти участь у цій важливій конференції КУК. Крім запрошених, в цій конференції можуть взяти участь на власний кошт заінтересовані особи в культурній праці названих 4-ох ділянок, а саме музики, танку й балету, театру та радіо-телевізії-фільму. Реєстрація від особи виносить 5.00 дол, що включає кошт спільного обіду на закінчення конференції в неділю, 17 грудня 1972, на якому виступить з промовою д-р П. А. Кондра, президент КУК.

ДЖЕЙМС КІОФ ПРИЗНАЧЕНИЙ НА ГОЛОВУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АҐЕНЦІЇ ЗСА НА МІСЦЕ ФРАНКА ДЖ. ШЕКСПІРА

Вашинґтон. — Президент Ніксон перевів зміни на становищі директора Інформаційної Агенції З'єднаних Стейтів Америки, назначивши Джеймса Кіофа на місце дотеперішнього директора Франка Дж. Шекспіра мол. Джеймс Кіоф, кол. екзекутивний редактор журналу „Тайм", очолював відділ дослідів і виготовлювання промов Президента, приймаючи активну участь у виборчій кампанії 1968 р. У роках 1969-70 він був спеціяльним асистентом Президента для виготовлювання президентських промов. Недовго перед другою виборчою кампанією він приготовив студію на тему „Ніксон і преса", в якій дуже гостро скритикував методи преси у подаванні інформацій про працю і діяльність президента Ніксона. Інформуючи про призначення Кіофа директором Інформаційної Аґенції, пресовий секретар Президента Роналд Зіґлер заявив, що Президент прийняв резиґнацію Франка Шекспіра „з особливим жалем", висловлюючи йому „тепле признання" за пророблену працю на відтинку американської інформаційної служби, яку Шекспір очолював від часу, коли президент Ніксон перебрав урядування. З особою Франка Шекспіра в'яжуться добрі спогади серед українського громадянства в ЗСА, а зокрема серед працівників української преси. Між іншим, на рекомендацію Шекспіра Державний департамент прийняв для постійного користування термін „народи Совєтського Союзу" замість досі вживаного „совєтський народ". Франк Шекспір взяв участь в XI. Конґресі Українців Америки в жовтні 1972 р., де репрезентував президента Р. Ніксона. Промовляючи на Конґресі, Ф. Шекспір підкреслив ключеву вагу у сучасній добі націоналістичних рухів, вказуючи на непереможність націоналізмів у світі.

Кіссінджер знову звітував Ніксонові про наради з комуністами про В'єтнам

Вашинґтон. — У середу 13 грудня ц. р. перед північчю прилетів до Вашинґтону з Парижу асистент президента Ніксона Генрі Кіссінджер, щоб звітувати Президентові про свої останні наради з в'єтнамськими комуністами. Як заявив журналістам пресовий секретар Роналд Зіґлер, Президент мав прийняти Кіссінджера зараз вранці у четвер 14 грудня. Кіссінджер відмовився будьщо сказати журналістам про наслідки своїх затяжних нарад з комуністами про перемир'я у В'єтнамі поки він не звітуватиме про це Президентові. В минулу середу Г. Кісінджер відбув наради з комуністами впродовж шістьох годин, — найдовше від часу, як він 20 листопада ц. р. відновив ці переговори. Перед своїм відлетом з Парижу він заявив, що стоятиме в контакті з представником Північного В'єтнаму Ле Дуком То, чи буде потрібна ще одна зустріч із ним. Таким чином — бодай покищо — ті наради Г. Кіссінджера з в'єтнамськими комуністами закінчилися. У Парижі залишилися голова американської делегації на [illegible] конференцію про В'єтнам амбасадор [illegible] Вілліям Портер і заступник асистента державного секретаря для азійських справ, амбасадор Вілліям Сулліван, які втримуватимуть дальший зв'язок з в'єтнамськими комуністами які перебувають у Парижі. За газетними твердженнями, президент Ніксон вирішить, чи погодитися на остаточний текст договорення Г. Кіссінджера з в'єтнамськими комуністами без уваги на дальші застереження збоку південно-в'єтнамського президента Нгуєна Ван Тіє, чи підтримати того останнього з можливістю продовжування війни. Не виключене, що до Сайґону полетить або сам Кіссінджер чи його заступник генерал Александер Гейґ, чи якийсь інший представник президента Ніксона для з'ясування президентові Південного В'єтнаму остаточного становища Америки.

Комуністичний Китай обіцює Японії допомогу у війні проти СССР

Ню Йорк. — „НЙ Таймс" з 14 грудня ц. р. приніс ревеляцію, що прем'єр Комуністичного Китаю Чжу Ень-лай заявив був японському прем'єрові Какуї Танака, під час відвідин Танаки у Пекіні, що Китай не має нічого проти подвоєння оборонної сили Японії, розуміючи, що це дістьєся тільки з уваги на загрозу від Совєтського Союзу, та що у випадку совєтської агресії проти Японії — Комуністичний Китай поспішить з допомогою Японії. Водночас сказано там, що Комуністичний Китай наполягає на членські держави Атлантійського Союзу (НАТО), щоб вони не зменшували своєї збройної сили в тому часі, коли Совєти половину своїх збройних сил стаціонували за схід від Уралу та одну третину совєтської мілітарної потуги пересунули на кордони Китаю.

Закінчено оформлення резолюцій XI Конґресу

Ню Йорк. — В середу, 13 грудня, тут у приміщеннях Українського Конґресового Комітету Америки відбулися у вечірніх годинах кінцеві наради обраної XI. Конґресом Українців Америки Резолюційної Комісії, яка остаточно закінчила доручене їй оформлення схвалених у принципі резолюцій того Конґресу. Як відомо, під час Конґресу відбувалися, крім пленарних сесій, окремі наради різних Комісій, які і схвалювали відповідні резолюції та передавали їх для кінцевого оформлення Резолюційній Комісії. Проте, деякі із тих Комісій не передали цих резолюцій своєчасно, або передали їх не в руки Комісії, і це припізнило їх кінцеве оформлення. Уповноважена в цій справі Екзекутива УККА на своїх нарадах минулої суботи прийняла до відома звіт голови Резолюційної Комісії та уповноважила Комісію включити в резолюції Конґресу також спізнено передані їй резолюції і всі резолюції в їх остаточно оформленій формі передати канцелярії УККА для проголошення. Це і сталося на нарадах Комісії, про які мова. В нарадах взяли участь члени обраної Конґресом Резолюційної Комісії: ред. Ст. Женецький („Лемківський Голос"), ред. Володимир Левенець („Вісник ООЧСУ"), п. Ігнат Білинський в заступстві недиспонованого ред. Зенона Матли („Америка"), екзекутивний директор УККА мґр Іван Базарко та ред. А. Драган („Свобода"), який був головою Комісії та проводив нарадами.

ВАЛЕРІЙ ЧАЛІДЗЕ ПОЗБАВЛЕНИЙ СОВЄТСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА

Ню Йорк. — Згідно з постановою Президії Верховно Ради СССР з 12 грудня відомого вченого фізика, дисидента Валерія Чалідзе, який саме тепер перебуває в ЗСА читаючи лекції на американських університетах, позбавлено совєтського громадянства. Про таке рішення совєтських властей повідомили В Чалідзе представники совєтської амбасади, які прибули до Ню Йорку і мали зустріч з ним 13 грудня в міцевому готелі. В часі цієї зустрічі консулярний секретар Юрій Галішніков зажадав від Чалідзе пашпорт, мовляв, щоб ствердити його ідентичність. Фактично совєтським представникам йшлося про те щоб забрати в Чалідзе пашпорт. Інформуючи Чалідзе про позбавлення громадянства, Галішніков сказав, що таке рішення винесено з уваги на його „дії, які дискредитують совєтського громадянина". В. Н. Чалідзе заперечив правдивість такого обвинувачення, заявивши, що в часі свого перебування в ЗСА він нічого такого не робив і нічого такого не говорив, чого не робив і не говорив, проживаючи в СССР. „В ЗСА я був зайнятий розмовами з юристами і викладами про права людини в СССР, а зокрема я говорив про дії урядових чинників, які дискредитують СССР, зазначуючи, що порушування прав людини дискредитує державу". Рішення совєтського уряду позбавити Чалідзе совєтського громадянства не було для самого Чалідзе ніякою несподіванкою. Інформуючи про це представників преси, він заявив, що очікував такого розвитку ситуації, хоч ніяк не вважає, що це рішення має будь-яку леґальну підставу. Він заявив, що коли тепер совєтські чинники закидають йому протисовєтську діяльність, то з цим вони повинні були вийте ще тоді, коли він находився в СССР і ще тоді позбавити його громадянства. Відкидаючи урядові обвинувачення, Чалідзе заявив, що він буде пробувати повернутися до СССР як бездержавний, а коли з цим йому не пощастить, то залишиться жити в ЗСА. Ніякого іншого громадянства він не плянує приймати. Коментуючи розвиток подій в СССР і поширені репресії супроти дисидентів, Чалідзе висловив

(Закінчення на сторінці 6)

Шостий випуск „Українського Вісника" появився книжковим виданням

Париж. — Перша Українська Друкарня у Франції й Українське Видавництво „Смолоскип" ім. В. Симоненка у Балтіморі в ЗСА опублікували окремим книжковим виданням одержаний востаннє з України шостий випуск самвидавного „Українського Вісника". Основний статтейний матеріял в цьому випуску становлять джерельні матеріяли про здійснювану все наполегливіше московським режимом в Україні русифікацію державного і громадського життя та шкільництва. Велику частину випуску займають документальні матеріяли, заяви, клопотання й листи в справі засудженого на дев'ять років ув'язнення і п'ять років заслання історика Валентина Мороза. В дальшому йдуть матеріяли про закатованого кагебістами довголітнього політичного в'язня Антона Олійника з Волині і про померлу патріотку В. Петрісенко, про ув'язненого дніпропетровського поета Івана Сокульського, заява Миколи Холодного про цензурний затиск у видавничих плянах в УССР, інформація про засуджену востаннє дружину Святослава Караванського Ніну Строкату і про створення громадського комітету для її захисту, підписану між іншим П. Якіром та Вячеславом Чорноволом, вірші політв'язня Антона Лупиноса „Тарасе, батьку" та „Я бачив, як безчестили матір", повідомлення про арешт О. Притики і суд над С. Корольчаком і О. Пастухом, лист про померлого в таборі суворого режиму націоналіста Михайла Сороку і хроніка подій в Україні. Видано цей шостий випуск „Українського Вісника" на 184 сторінках друку у твердій оправі із суперобгорткою в мистецькому оформленні Т. Вирети й із репродукцією скульптури Ю. Сікевича „В'язень". Вийшов цей випуск, як 8-е число серії „Документи" в бібліотеці „Смолоскипа".

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

НТШ ВШАНОВУЄ 250-РІЧЧЯ НАРОДИН Г. СКОВОРОДИ

Ню Йорк. — Управа Наукового Т-ва ім. Шевченка в ЗСА і Дирекція Філологічної Секції влаштовують в суботу 16 грудня ц. р. о год. 5-ій вечером, в залі НТШ 302 Вест 13 вулиця в Ню Йорку — Наукову Конференцію для вшанування 250-річчя народин Григорія Сковороди. Конференцію відкриє проф. д-р В. Лев, а доповіді виголосять: ред. В Верган — на тему „Сковорода — поет барокової епохи" і д-р М .Кушнір — на тему „Критерії в оцінюванні філософічної мислі Г. Сковороди". Конференція є призначена для ширшого загалу громадянства.

ПРОФ. ЯР. РУДНИЦЬКИЙ ОБРАНИЙ ЧЛЕНОМ АМЕРИКАНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ

Кембридж, (ЗСА). — Американська Академія Середньовічних Студій (Медіевал Академі оф Америка) з осідком у Кембридж, Масс., обрала своїм членом проф. Яр. Рудницького з Манітобського університету в Вінніпеґу. Основана в 1925 р., як наукова установа для дослідів середньовіччя ця Академія має своїх членів в Америці й Канаді, а теж і в позаокеанських країнах. Вона видає науковий журнал „Спекулюм" й відбуває кожнорічно свої з'їзди, Найближчий з'їзд відбудеться в Корнелл університеті в Ітаці, Н. Й., 27-28 квітня 1973 року.

УВАН ВЛАШТОВУЄ ПЛЕНАРНУ КОНФЕРЕНЦІЮ З ДОПОВІДДЮ ПРОФ. Ю. ШЕВЕЛЬОВА

Ню Йорк. —Українська Вільна Академія Наук у ЗСА влаштовує в суботу 16 грудня ц.р. Пленарну конференцію з доповіддю професора Колумбійського Університету Юрія Шевельова п.н. „Два епізоди українсько-чукинецьких контактів". Буде відбуватися конференція в залі УВАН при 206 Вест 100-ій вулиці в Ню Йорку і почнеться о год. 4-ій по пол.

ПІЯНІСТКА ХРИСТИНА ПЕТРІВСЬКА ВИСТУПАЄ В НЮЙОРКСЬКОМУ РАДІО

Ню Йорк. — Відома українська піяністка з Канади Христина Петрівська виступить — на запрошення Роберта Шермана, директора програми радіостанції щоденника „Ню Йорк Таймс" WQXR, як солістка в його музичних серіях "The Listening Room". Перший її виступ — протягом однієї години, буде від 11-ої до 12-ої вполудне, у п'ятницю 15 грудня ц.р. на хвилях згаданої радіостанції, на хвилях в 1560 AM або 96.3 FM.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Цинізм совєтського режиму

10-го грудня народи світу відзначали традиційну річницю прийняття Об'єднаними Націями Загальної Декляр ації Прав Людини. Як не дивно, але власне цю річницю совєтський режим вирішив використати для того, щоб розреклямувати перед цілим світом, як „здійснюється в СССР основні права людини" у противагу „топтання основних прав людини імперіялістами" ЗСА, Греції, Еспанії, Португалії.

Совєтська преса опублікувала статті про „День прав людини". Цей день навіть формально відзначали в окремих містах СССР, в тому числі й на Україні. В повідомленні РАТАУ подано інформацію про те, що в Києві, „столиці України відбулись збори громадськости, присвячені Дню прав людини", і що „учасники зборів одностайно схвалили резолюцію, в якій рішуче засуджуються грубі порушення прав і основних свобід людини в багатьох районах світу, політика і практика расизму та апартеїзму на півдні Африки, таврується ганьбою агресивні дії американського імперіялізму у В'єтнамі, розбій та сваволя ізраїльської воячнини проти арабських народів". В „Известиях" пишеться з того ж приводу, що „Совєтський Союз стоїть в авангарді боротьби за права та свободи людини . . . демонструє справжню відданість принципам свободи, демократії, незалежности народів".

Історія не знає переконливіших зразків політичного цинізму і забріханости від тих, що їх виявляє совєтський режим у питаннях, які заторкують права людей і народів. Так склалося, що якраз тепер наспіли чергові, пройм аючі жахом інформації про брутальне топтання прав людини в СССР, про розгул і сваволя совєтської політичної поліції, про відновлення засуджених самим совєтським режимом сталінських методів у відношенні до в'язнів, яких рафінованими фізичними й психічними тортурами приневолюється до зізнань та каяття. Сотні й тисячі совєтських громадян, навіть членів комсомолу і компартії, знаходяться тепер в тюрмах і концтаборах.

Терор особливо гостро відчувається в національних „республіках", зокрема в Україні, де населення позбавлене основних прав людини і де насильною русифікацією режим намагається вбити почуття національної окремішности, мову, національну культуру.

Про все це згадуємо з нагоди річниці схвалення Загальної Декларації Прав Людини, звертаючи увагу на безмежний цинізм совєтського режиму, який намагається перед світом виступати в позі оборонця прав людини та народів. Одночасно доводиться з жалем ствердити, що західній світ у ніякій формі не реагує на цей совєтський цинізм, не зважаючи на те, що вістря совєтської пропаганди спрямоване проти західніх держав.

Червоні чорнокнижники

З рамени Об'єднаних Націй 1972-й рік був проголошений Роком Книги. З цього приводу в різних країнах відбулися виставки книжок, а преса й інші засоби комунікації присвятили книжці більше, як звичайно, уваги. У Ню Йорку, для прикладу, в цьому місяці відбувається оригінальна виставка в Публічній Бібліотеці на тему, що можна визначити, як „Книжка у світі".

Найбільше активности з нагоди Року Книги проявив СССР, який був внескодавцем такої постанови ОН. Москва вислала за кордон тисячі виставок „совєтської книги" різними мовами, з найкраще виданими „працями" В. Леніна та інших комуністичних діячів. Десь у Нейборі і десь в Альжирі, десь на Філіппінах і десь у Республіці Чад, десь у Мехіко і десь під Гімалаями — всюди в ці дні можна натрапити на совєтську виставку книжок, журналів, „фотодокументів" про обов'язково щасливе і обов'язково радісне життя в СССР.

„А де ж книжки? — так і названо заувагу читачки з Москви, надруковану в московській „Комсомольской Правде" з 8-го грудня 1972 року. Там розповідається про московську книгарню ч. 119 під назвою „Література народів СССР". „Тут можна купити книжки, випущені в місцевих і союзних видавництвах більше як 50-ма мовами народів нашої країни. У книгарні повно людей, особливо тепер, напередодні ювілею 50-річчя СССР". Автор замітки розповідає, що хоча тут годі пройти від відвідувачів, та купити можна мало що: інформатор про технічний прогрес у Молдавській ССР, п'ятирічної давности буклет із Львова, нарис про Марійське видавництво, видрукований 12 років тому! Як, наприклад, представлена там Вірменія? — збірником віршів російською мовою. „Такий стан в книгарні триває вже не один рік", — зазначено в газеті. Отак, хоч СССР був внескодавцем про відзначення Року Книги — насправді саме в СССР за оригінальні думки саджають письменників у в'язниці чи до психіятричних лікарень, а книжки пропагують лише ті, які потрібні ЦК КПСС.

М. Сосновський

ДІЯЛЕКТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ СМЕРТИ

Так коротко можна уточнити зміст довгої статті доктора історичних наук Ф. Горовського в „Радянській Україні" з 21 листопада на тему „всебічного розквіту і зближення націй в процесі комуністичного будівництва". Ф. Горовський належить до тієї групи українських совєтських науковців, які спеціялізуються в національному питанні і на яких покладено досить неприємне й непосильне завдання при всяких нагодах доказувати „правильність" та „історичну закономірність" розв'язки національного питання в межах СССР.

У згаданій статті Ф. Горовський не сказав нічого нового і не „відкрив Америки", хоч поставив перед собою за мету насвітлити „актуальні питання теорії" про „розквіт і зближення націй". Його стаття не має ніякого, а наукового й поготів, значення з погляду актуальности. Це — накопичення фраз, якими до занудн сповнені совєтські газети, що готують совєтських громадян до 50-річчя „утворення Радянської держави — СРСР". Якщо ж говорити про якесь значення цієї статті, то тільки як про черговий документ про народовбивчу політику совєтського режиму.

Це бачимо вже хоча б з такого вступного твердження Ф. Горовського, який, покликаючися на „директиви КПРС", пише про „необхідність неухильно проводити ленінський курс на зміцнення Союзу РСР, послідовно добиваючись розквіту всіх соціялістичних націй та їх поступового зближення". За уточненням Горовського це мало б „випливати із самої природи соціялістичного ладу", діялектики суспільного розвитку. Ж о н ґ л ювання фразами про „розквіт" і „зближення" націй — улюблене затруднення совєтських вчених істориків та соціологів. Очевидно, вони прекрасно здають собі справу з протиріч, які криються при зіставлюванні цих понять, зокрема, коли брати їх в контексті пропагованого в СССР „злиття націй", але пишуть на цю тему „наукові" твори і такі ж „наукові" статті, виконуючи замовлення партії та уряду.

Щоб кожному було ясно і щоб не лишалося в нікого ніякого сумніву, Горовський дуже виразно застерігається проти розуміння поняття „розквіту націй" як „процесу невпинного поглиблення національної с п е цифіки". Це, як каже він, „непорозуміння інтернаціональної природи" соціялізму. „Розквіт націй", як його розуміють в СССР — це насправді щораз дальше просування цих націй шляхом „зближування", „братерського співробітництва", „всебічного згуртування", це систематичне і плянове перетворювання їх на „понаднаціональну спільність" — „радянський народ". Далі, це „поглиблювання соціяльної однорідности радянського суспільства". У такому контексті не може бути й мови про „національну специфіку", бо це вже „буржуазний націоналізм", який іде всупереч „вченню Маркса - Леніна" і „директивам КПСС".

Найновіші події в СССР, а в Україні зокрема, з якими пов'язаний розгром дисидентського руху і широкозакросна акція проти того молодого активу, який, вирісши в умовах підсовєтської дійсности і збагнувши до до кінця всі її неґативи, виступив з ідеями громадських і політичних реформ, — свідчать про те, які глибокі розходження існують між тим, що пишуть прорежимні автори, і дійсністю в СССР. У не меншій мірі твердження Горовського і його висновки про стан на відтинку національних відносин в СССР заперечують міркування на тему „антиісторизму" іншого доктора історичних наук О. Яковлева („Літературна Україна" з 21 листопада 1972). У всякому випадку говорити про „поглиблення соціяльної однорідности радянського суспільства", а одночасно про посднування „національних особливостей... з і н т ернаціональними, загальнорадянськими" — це — враховуючи фактичний стан в СССР на відтинку соціяльних нерівностей, оформлення кляси совєтських вельмож, перетворення селян на колгоспних кріпаків, незавидні побутові умови робітництва, — не тільки гра фразами, а й свідоме намагання закрити ними важку дійсність, в якій живуть народи СССР вже протягом півсторіччя.

„Радянський" таки тотожний з „російським"

Це окрема проблема, до якої мусів зайняти становище Ф. Горовський, зважаючи на висновки, до яких дійшли об'єктивні дослідники національного питання в СССР. Горовський пише, що „апологети імперіялізму силкуються довести, начебто спільність „радянський народ" еволюціонізує в напрямі перетворення на нову націю „російсько - радянського типу". Він твердить, що таке неможливе, бо йдеться тут тільки про оформлення „вищої людської спільности" — „радянського народу", який „органічно включає в себе всі соціялістичні нації і народності, не нівелюючи їх культур і мов. В рямках радянської спільности інші людські спільності, що входять до неї, не тільки не припиняють свого існування, а, навпаки, дістають повний простір для всебічного розвитку і дальшої консолідації".

Захоплений своєю власною „діялектикою", Ф. Горовський не може добачити протиріч у цьому своєму твердженні. Мало того, він сам, кілька радків далі у цій же своїй статті пише, що при перемозі комунізму „процес зближення радянських націй

(Закінчення на стор. 6-ій)

Омелян Пріцак

ІПАТСЬКИЙ ЛІТОПИС ТА ЙОГО РОЛЯ У РЕСТАВРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ

(4)

Він часто заміняв старі слова новими відповідниками, а також старі конструкції новими, як, наприклад, старе двійне число — множиною. Також він добре був ознайомлений з географією України. Видання тексту „Хлєбніковського" списку, яке у скорому часі появиться у виданнях Гарвардської Серії Українських Студій, відкриє нові можливості для дослідів української літературної мови другої половини XУI ст. На жаль, переписувач не залишив свого імени. Але, беручи під увагу названі факти, можемо сміливо прийняти, що той переписувач мусів бути видним діячем єдиного тоді українського культурного центру, а саме Острозької Академії, яка почала свою працю у 70-их рр. XУI ст. Правдоподібно, ним був перший ректор тієї школи професор Герасим Смотрицький, батько Мелетія.

Як відомо, засновник і протектор школи Констянтин князь Острозький (1526-1608) задумав видати текст слов'янської біблії і у зв'язку з тим дав наказ перевірити всі доступні тоді збірки, чи там не буде придатного матеріялу. Правдоподібно тоді (70-ті - 80-ті рр. XУI ст.) Герасим Смотрицький знайшов старий рукопис „Руського літопису", що переховувався як родинна цінність (але забута нащадками), і тому, що рукопис був старий, переписав його для князя Констянтина. А після смерти князя перестала існувати Острозька Академія, і тоді всі збірки перенесено до Києва (а між ними й „Руський Літопис").

(Оригінал, що переховувався у Лещинськім монастирі, мабуть, з часом цілком розлетівся і його, правдоподібно, викинули).

Беручи до уваги оці факти, пропонуємо називати „Хлєбніковський" список Острозьким списком.

Як виходить із маргінальних записів і приписів, Острозький список залишався на Україні до 1753 р., а тоді його придбав (не знаємо, яким способом) молодий офіцер для спеціяльних доручень гетьмана Кирила Розумовського — росіянин Петро Кирилович Хлєбніков (1734-1777). Він походив з роду багатих купців міста Коломни і був завзятим колекціонером та засновником відомої збірки староруських рукописів у Авчуріно (біля Калуги), яка по смерті його сина перейшла до Д. Полторацького, що в 1809 р. подарував „Хлєбніковський" список російському придвірному історіографові Миколаю Карамзінові (1766-1826). Після смерти Карамзіна рукопис перейшов до Публічної Бібліотеки в С. Петербурзі.

УI

Четвертий список, т. зв. „Єрмолаївський" має теж своє джерело в Острозькім („Хлєбніковськім") списку. Він був переписаний десь наприкінці XУII або на початку XУIII ст. на Україні із незахованої копії Острозького літопису.

В тій незахованій копії була приписка, повторена у „Єрмолаївському" списку, в якій зв'язується походження роду Кисілів з героєм Білгороду із часів Володимира Великого, що хитрістю ніби врятував оте місто від облоги печенігів.

У сорокових роках XУII ст. головним оборонцем православної Руси і впливовим потентатом польської держави був брацлавський (опісля київський) воєвода Адам Кисіль. Ми маємо право поставити гіпотезу про те, що оригінал „Єрмолаївського" списку був списком, який виготовлено якраз для Адама Кисіля.

В рр. 1711-1721 Київським воєводою був Дмитро М. Ґоліцин (1665-1737), який, мабуть, в той час придбав копію літопису, зроблену із списку Кисіля. В 1730 р. нею користувався російський історик Василь Татіщев. Після арешту Ґоліцина в 1736 р., його бібліотеку розікрали і названий літопис попав в руки торгівців. По кількох десятиліттях його купив десь під кінець XУIII або на початку XIX ст. архітект і нумізмат Алєксєй І. Єрмолаєв (1780-1828), що в 1818 р. продав цей рукопис Публічній Бібліотеці в Петербурзі. Ми пропонуємо назвати „Єрмолаєвський" рукопис списком Кисіля.

УII

„Іпатський" список був написаний десь біля 1425 р. Він був копією оригіналу „Хлєбніковського" (Острозького) збірника, що — як подано вище — переховувався у Пинєьку в Лещинськім монастирі. Ця копія була переписана уродженцем Пскова (тому там „цокання") на наказ великого Литовського Витовта (помер 1430 р.), щоб доказати населенню багатої Псковської республіки права литовської династії на володіння Псковом. Її копія зберігалася ще у XУI ст. в культурнім центрі православних Литви — Новгородку. Нею користувалися там автор „Літопису Биховця" (біля 1550 р.) та М. Стрийковський (помер 1584 р.).

Досі не вдалося встановити, як довго „Іпатський" літопис переховувався у Пскові. Там його зовсім ніхто не запримітив. Як виходить із записів в рукописі, цей список був уже певно на початку XУII ст. у Костромі в Іпатськім монастирі. Цей монастир був під спеціяльною опікою двох визначних московських родів татарського походження: Сабурових і Годунових.

Десь у другій половині XУIII ст. Іпатський список був перевезений до Імператорської Академії Наук в

(Закінчення на стор. 5-ій)

Лука Луців

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

Марта Тарнавська. ХВАЛЮ ІЛЮЗІЮ. Поезії. Ню Йорк, 1972, ст. 48. Об'єднання українських письменників „Слово". Літературний редактор Богдан Нижанківський, обкладинка роботи Якова Гніздовського. Друкарня В-ва „Америки" у Філядельфії.

Авторка так захоплюється ілюзією, що навіть свою збірку поезій „Хвалю ілюзію" дотепно присвячує відомому в літературних колах письменникові О. Т. „за найкращу з усіх ілюзій". Поетеса бачить „закономірність" життя в природі і думає про неї як „про болюче непорозуміння". Їй забракло „відваги, філософського спокою, щоб глянути у вічі першій смерті". Її програмовий вірш „Хвалю ілюзію" кінчається роздвоєнням між розумом і серцем:

Шукаю правди — а бажаю
міту,
у розум вірю — а рішаю
серцем,
хвалю ілюзію,
що помагає жити...

Авторка приходить до висновку, що „вся мудрість життєва — маленький досвід: реальне тільки те, що пережите" Очевидно, що з такою філософією легко дійти до песимізму, коли людина виходить „у безмежне море із приладом наївного рибалки", щоб „уловити те, що невловиме". Та й із уловом нікуди людині - рибалці „побігти", не „донесе" вона його „до побережжя Лети".

Як бачимо, в збірці „Хвалю ілюзію" відбилося філософське розпуття сучасности, коли люди відкинули давнє і не знайшли нічого нового, що дало б духову основу їхньому життю...

Та Марта Тарнавська не песиміст, як свідчить про це вірш „Хвала життю", присвячений „її вічномолодій Бабуні, Михайлині Чайковській, в її 75-ліття". Цей вірш бадьоро кінчається:

Закон життя —
безперебійний рух:
вся вартість в будуванні,
не в споруді.
Свою любов, свій труд
віддавши людям,
плекаєш власний
вічноюний дух.

Цей вічноюний дух, а не філософські сумніви, бачимо і в її поемі „Зальцбурґ", написаній прекрасними октавами, які рідко приходиться читати у наших поетів:

Бо молодість сміється
й у журбі,
на молодість
усякий має право:
і в кам'яній,
і в атомній добі
весна життя один лиш раз
ласкава —
лиш юнаком дозволено тобі
сміятися безумно і лукаво!
Тому це не провина і не гріх,
мов визов, кидати
юнацький сміх.

Читач радніше вітав би такі поеми, як „Зальцбурґ", ніж отой вірш на 11-ій сторінці з екзистенціональною філософією про „безпомічність, приреченість людини", що йде самотня „у космічну ніч". Старомодна філософія — скаже дехто, та всі погодимося в тому, що не все модне, чи модерне, краще і ліпше...

Софія Яблонська. ДВІ ВАГИ — ДВІ МІРИ. Оповідання та нариси. Париж, 1972, ст. 104. Книжка присвячена „першій річниці від'їзду Софії Яблонської у безконечну мандрівку" — цебто її смерті.

Книжку видала приятелька покійної письменниці Марта Калитовська, що написала півторасторінковий вступ, в якому подала скупі й завуальовані дані про життя й творчість Софії Яблонської, не подавши навіть року її народження. Про рік її трагічної смерти довідуємося з присвяти (1971). Сама авторка відкриває дещо зі своєї біографії: „Чи ви знаєте, що я ніколи не вчилася української мови? Ніколи! В дитинстві — старорусика, потім російська, потім польська, французька, тепер англійська і китайська. Це гріх, — скажете. — Ні, це обставини мандрівного життя". (ст. 103).

Наведемо ті місця зі статейки Калитовської, де говориться про надзвичайно цікаве життя письменниці:

„Роки революції провела С. Яблонська далеко від рідного Германова. Юнацькі роки, вже з поворотом на рідну землю, були не менше цікаві та важкі... Довгі роки проживання в Китаї" дали матеріял до деяких творів. Те саме треба б сказати і про побут у Франції. „В останніх п'ятнадцяти роках Яблонська поселилася на острові Нуармутьє і писала французькою мовою, якою володіла бездоганно" (6-7).

Як бачимо, життя цієї української письменниці могло б дати матеріял для цікавої повісти, якби відповідне перо. Читачі старшого віку можуть пригадувати собі Яблонську з її писань, що появилися були перед війною („Далекі обрії", „З країни опію і рижу"). М. Калитовська після смерти письменниці „залишилася сама з її творчістю, її задумами, сподіваннями, думками, киненими напоспіх", і вирішила видати 14 творів покійної в цій книжці.

Час написання цих творів — роки 1930-1964, бо такі дати стоять під деякими оповіданнями чи нарисами. Місце дії — Україна, Китай і Франція. Оповідання „Зачарований рік" дуже актуальне тепер, воно відкриває перед читачем заслону, за якою видко китайські вірування та звичаї. Його доповнює нарис „Опій та самотність", в якому пишеться, що китайці працюють півроку на риж, а другу половину на насолоду, щоб забути злидні"... щоб мати „дорогу до ирій, до земної нірвани" (101). Твори в книжці „Дві ваги — дві міри" потверджують думку М. Калитовської про те, що С. Яблонська „була вродженою письменницею" і що

(Закінчення на стор. 5-ій)

Міра Гармаш

СКАНДИНАВСЬКІ ЕСКІЗИ

(4)

З Вісбі ми полетіли до Мальмо, сідаючи в Кальмар та Роннебі на материку Швеції. В Кальмар будують міст, який сполучить це місто з островом Олянд та стане найдовшим мостом Европи (4 милі). В Кальмар є Gördslöra церква XII ст. і корабель Kalma Nyckel, який в 1638 році привіз шведських колоністів до Америки, над Делевар.

Malmö старше було колись важливішим за Стокгольм містом було данським містом, відділене від Sjaelandy*) вузькою смужкою моря. На ринку — ратуша в ренесансовому стилі, гарні будинки багатих міщан з того самого часу, а в місті широкі вулиці та великий парк. Це все, що за коротку зупинку перед 15 хвилинним летом через Орясунд до Копенгаги ми змогли оглянути.

ДАНІЯ

Копенгаґен має зовсім інший характер як шведські міста. В порівнянні зі Стокгольмом вона якась стара, закурена і неприємно вражає — ціла з червоної цегли. Вулиці широкі, на них маса людей, рух великий. Зараз першого вечора йдемо до славних Тіволі городів. Там юрба, багато чужинців, які приїхали до Данії на працю, вже треба вважати на речі. Тіволі ввечері гарно освітлений різнокольоровими лямпками, грає оркестра, по озері плавають човни, люди забавляються. Ми бачили виступ славного королівського балету, який дійсно надзвичайний.

Вибравшись на північ Зеляндського острова, робимо першу зупинку у Фрілянд музеї, де зібрані старовинні данські хати. Вони покриті стріхою, під вікнами цвітуть мальви, так як в селянських хатах в Україні, а підлоги вимазані глиною та посипані піском, як у Польщі. Крім них є тут два старі млини, кузня, будинок пожежної сторожі з примітивною помпою, колись „вершком техніки" та місце, де під крислатим дубом засідала рада старших. Деякі хати зі Шлезвіґ-Гольштайну, який колись данці втратили в користь німців, про що згадують з ноткою ностальгії. З Фрілянд музею, що біля містечка Лингбі, ідемо лісами далі на північ до Гіллерод оглянути масстатичний замок Фредеріґборг, який став сьогодні данським історичним музеєм. Назва походить від короля Фредеріка II, який почав його будувати в 1560 році, хоч більшу частину забудовань довершив його син Християн IV. Так Фредеріксборґ став резиденцією данських королів і через період абсолютної монархії аж до 1848 року в нім відбувалися коронації, святочні церемонії та бенкети. Оглянувши головніші залі в цім величезнім комплексі (Фрідріха II, Gyldenlöve, Вальдемара I), де ввічі впадає колосальний образ, що зображує хрищення Данії в XII ст., авдієнцій, кімнату в стилі Людвика XVI та велику каплицю з органом Компелюса, по полудні ідемо в напрямі моря попри палату Фреденсборґ, резиденцію королівської родини весною та осінню до Гелсінґор - Елсіноре зі замком Кронберґ, місцем дії Гамлета. Оточений грубим муром та ровом з водою, де не зважаючи на всю суворість спокійно плавають лебеді, Кронберґ ще й фортифікований, з дулами гармат, зверненими в сторону Швеції, куди через Оресунд лише рукою кинути, бо він в цім місці найвужчий. Під вечір скручуємо на південь, повертаючись до Копенгаґену через надморські ресорти данської Рів'єри.

По досить неспокійній ночі, бо на вулицях не тільки рух, але й вигуки п'яної молоді не вщухають, ідемо оглядати столицю Данії. Біля нас на ринку ратуша така ж червона, як і все в Копенгаґені, недалеко неї пам'ятник Ганса Християна Андерсена, гарний фонтан з мітологічними фігурами, дальше гордість данців — великий будинок першої в світі біржі з 1924 року, кругла вежа, теж з XVII ст., в городах палата Розенборґ, де два срібні леви пильнують трону і де зберігаються королівські клейноди та реґалії, і врешті Амалієнборґ, королівська палата, теперішня резиденція, що нагадує Бакінґгемську в Лондоні не тільки своєю сірістю та розлогим вибрукуваним подвір'ям, але і зміною варти в подібних одностроях та ще й ведмежих шапках, як в англійців. Оглянувши діораму старого міста, з ратушею, палатами, вежами, церквами, млином та каналами, по яких навіть плавають кораблі, подивившись на довгі ряди низьких будинків для моряків, побудовані в 1630 році, не забуваємо про відому в світі русалку, що „вилізши з моря", ґраціозно сидить на надбережнім камені.

Ввечері ідемо до славного копенгаґенського цирку, що, як в жаднім іншім місті, в самому центрі. Він дійсно має право називати себе одним з найкращих в світі.

Наступного дня оглядаємо музей мистецтв, що міститься в величезнім будинку серед парку. Там крім цінностей вже надто багато такого, що конче хоче звати себе мистецтвом. Музей Торвальдсена займає окремий будинок повней скульптур цього мистця. Хоч вони анатомічно правильні, ґраціозні, легкі та безперечно гарні, проте це тільки наслідування грецької та римської скульптури мистцем, що жив напереломі XVIII та XIX століть. Ґлиптотека, з прегарним внутрішнім засклeним городом, з пальмами та квітучими гібіскусами, теж має велику колекцію скульптур та олій.

На другий день по полудні, піднісшися з летовища Копенгаґену, перелітаємо понад Ютляндським півостровом, за деякий час під нами Шотляндія з Единбурґом, а потім біля Ісляндії на океані білі стіжки з дивним, синім сяйвом — айсберги. Знов океан і врешті — північна Канада з тисячами озер, північний незаселений берег заливу ріки св. Лаврентія та південний, де вже є поселення, а далі Мейн, Лонґ Айленд та замрячена вогка гаряч Ню Йорку.

Лет на захід довщий: літак, хоч який колос, мусить протиставлятись вітрам, що дмуть проти нього та його сповільнюють. День безконечно довгий: „ловлячи" сонце відзискується втрачених п'ять годин в подорожі на схід. Думаємо про Скандинавію, де тепер 11:30 вечора, і Фінляндію, де вже пів години „завтрішнього" дня. Фінляндія, що властиво до Скандинавії не належить, з нею була історично пов'язана, а в 1955 році стала членом Нордійської Ради.

Додому привезли ми з Норвегії, Швеції, Данії та Фінляндії понад 300 прозірок та куди більше чудових спогадів, записаних в пам'яті.

Норвегія з її чесними, гостинними людьми, що так нагадують наших мешканців Карпат, видалась нам надзвичайно близькою, Стокгольм — захоплюючий своїм розмахом, Швеція приємна, Фінляндія країною завзятих, а Данія, що колись поневолювала других, перецвіла.

Врешті, чужі краї можуть подобатися або ні, їх можна подивляти, хвалити, чи критикувати, від їхніх жителів чогось навчитися, але любити їх так, як рідний, навіть здаючи собі справу з його хиб, — неможливо. Бо як сказав Симоненко: „Можна все на світі вибирати, сину, Вибрати не можна тільки Батьківщину".

(Кінець).

*) Зеляндського острова.

ДЕСЯТИЛІТТЯ „УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИКА" 1963-1973

Звернення до Українського Громадянства і Установ

У 1972-му році відзначуємо 10-ліття появи „Українського Історика" — єдиного українського і с т оричного журналу поза межами України.

У 1963-му р. група українських істориків започаткувала видання „Українського Історика", який в короткому часі став офіційним виданням Українського Історичного Товариства. Видавці журналу брали до уваги вимоги і стан української історичної науки на рідних землях і у вільних країнах. В Україні неможливий свобідний розвиток української історичної науки через політичну партійну лінію, що її мусять додержуватися у своїх працях українські совєтські історики. У вільному світі дуже часто европейські і американські історики тенденційно висвітлюють український історичний процес в дусі російської схеми історії Східньої Европи.

Головним завданням „Українського Історика" було і є пильнувати та боронити інтереси справжньої української історичної науки та її кращі традиції. Ми стараємося виправляти фальшиві і тенденційні інтерпретації історії України в історичних працях СРСР і в інших країнах. У першому числі журналу ми висловили побажання, щоб „Український Історик „став" правдивим дзеркалом здобутків нашої історичної науки". З перспективи часу можемо ствердити, що журнал повністю виправдав існування і став загальновідомим науковим виданням серед українських і неукраїнських наукових кіл. „Український Історик" має основне значення в дальшому розвитку української історичної науки. Журнал є рівночасно лучником усіх ґенерацій українських науковців, а також форумом праці для неукраїнських істориків. В журналі беруть участь визначні наукові сили, а поруч з ними й молодші історики. Статті з „Українського Історика" реєструється в „Гісторікал Абстрактс" — найповажнішому міжнародному бібліографічному виданню й інших бібліографічних д о в ідниках. Досі появилося 36 чисел журналу, які хронологічно і тематично охоплюють усі періоди української історії, а також допоміжні історичні дисципліни та архівні матеріяли. Ми зробили все, що в наших силах, щоб „Українського Історика" зробити репрезентативним журналом української історичної науки.

Тепер по роках наполегливої праці і конкретних її наслідків звертаємося до українського громадянства із закликом допомогти нам розбудувати матеріяльну базу журналу і тим самим спричинитися до дальшого росту „Українського І с т орика". Просимо ставати передплатниками „Українського Історика", а громадські установи і заможніші громадяни можуть стати меценатами журналу. Ваш одноразовий ювілейний даток на „Українського Історика" безпосередньо спричиниться до дальшого розвитку журналу. У нашому ювілейному році хочемо приєднати 1000 нових передплатників „Українського Історика". Це можемо зробити лише за Вашою активною допомогою. Видання „Українського Історика" — це справа цілої української громади в діяспорі. Розвиток української історичної науки має величезне значення для нашої національної справи. Тому віримо, що громадянство і українські установи з нагоди цього нашого 10-ліття належно відгукнуться на наше звернення і доможуть нам у розбудові „Українського Історика".

Олександер Оглоблин
Голова УІТ

Любомир Винар
Редактор „Українського Історика" і Науковий секретар УІТ

Члени Управи і Редакційної Колеґії „Українського Історика":

Марко Антонович (Монтреаль), о. Олександер Баран (Вінніпеґ), Наталія Полонська - Василенко (Мюнхен), Василь Верига (Торонто), Богдан Винар (Денвер), Ілля Витанович (Берклей Гайтс), Олег Ґерус (Вінніпеґ), Олександер Домбровський (Ню Йорк), Михайло Ждан (Клівленд), Ігор Каменецький (Мт. Плезант), Роман Климишин (Маямі), Теодор Мацьків (Акрон), о. Іриней Назарко (Торонто), Василь Омельченко (Ню Йорк)

Ювілейні датки і передплату за „Українського Історика" (10 дол. річно) просимо надсилати на адресу:
„The Ukrainian Historian"
P. O. Box 312
Kent, Ohio 44240

Упівська конференція

Дев'ята зчерги спільна Конференція колишніх вояків УПА в Америці і Канаді відбулася в суботу 11 листопада ц. р. в Українському Домі в Рочестері, Н. Й. — У Конференції взяли участь делегати всіх Відділів Т-ва в ЗСА та представники з Канади. Нарадами проводила президія: М. Ковальчин (голова Т-ва к.в. УПА в ЗСА) як предсідник, М. Кулик (голова Т-ва к.в. УПА в Канаді) — заступник, М. Климко (ЗСА) і В. Макар (Канада) — секретарі. В ш а новано пам'ять померлих у 1972 р. друзів упівців в ЗСА св. п. Івана Сонсуля-Максима і Михайла Лебедя-Юрка. По відчитанні протоколу з 8-ої упівської Конференції (з 6. 12. 69 в Ірвінґтоні), присутні вислухали звідомлень і інформацій голов Головних Управ Товариств к.в. УПА в ЗСА і Канаді та всіх представників поодиноких Відділів, як рівнож короткого з'ясування теперішнього положення в Україні, обговорили найбільш актуальні справи — внутрішньо - організаційні, фінансові, видавничі, допомогові, зовнішніх зв'язків і співпраці з іншими організаціями, та винесли у в с і х справах зобов'язуючі постанови. Теж конференція розглянула справу напастей, у деяких часописах, на УПА і її творців у зв'язку зі загальним відзначуванням 30-річчя УПА і 25-річчям Великого Рейду на захід, осудила авторів тих напастей та уповноважала Головну Управи виготовити в тій справі відповідний комунікат. Учасники Конференції вислали упівцеві д-рові Богданові Круковi-Мельодії в Детройті листа з привітом та побажаннями швидкого одужання після його недавнього захворіння.

По закінченні ділових нарад, о год. 8-ій вечора, в залі У. Дому відбулася спільна вечеря і зустріч упівців з місцевою українською громадою. Господарем вечора був Володимир Гулькевич. Гостей головного столу представив і слово сказав проф. Б. Губка. Учасники вислухали двох доповідей Л. Футали про 30-річчя УПА і 25-річчя Великого Рейду та В. Макара про завдання і ролю упівців на еміґрації. Вечір пройшов на дружніх розмовах і співанні упівських пісень.

В. М.

ЗБІРНИК ПРО ГОЛОД В УКРАЇНІ

Канберра. — Головна Управа Української Антибольшевицької Ліґи в Австралії повідомила про започаткування збірки матеріялів для книжки, яка має вийти в 1973-му році — Збірника документів, статтей, спогадів і фотознимків з часу штучно викликаного Москвою в Україні голоду 40 р. тому. Це має бути „Альманах — спогади про страхіття голоду та спротив українського народу", сказано в Заклику ГУ Української Антибольшевицької Ліґи, надрукованому в газеті „Українець в Австралії" ч. 19/1972 р. Всі матеріяли і спогади очевидці мають надсилати до Австралії, на адресу секретаря УАЛіґи М. Шевчика:
2 Lily Ave., Seaton, S. A. 5023, Australia.

ЧОТИРИ ДНІ В ЧИКАҐО

Репортаж Леоніда Полтави

(5)

Український Музей у Чикаґо

Знаючи, що давні, ще з Англії, знайомі вже чекають на обід і радіючи зустрічою (та домашнім обідом, після „свіжини" в ресторанах і харчівнях), автор репортажу „вхопив" таксівку, щоб проїхати лише кілька бльоків до будинку з великим написом англійською мовою „Український Музей", при 2453 Захід Чикаґо евню. Президент Музею д-р Роман Верес заздалег і д ь прислав листа, подав телефони і, очевидно, чекав уже при самих дверях і в плащі, бо гість, який намагався схопити неохопне, запізнивсь. Але не початок, а „кінець ділу вінець"!

Український Музей ім. дра Мирослава Сіменовича в Чикаґо це окрема вартісна культурно-наукова інституція, яка (чи не унікум!) не так потребує грошей, як людей певного рівня й доброї волі, які допомагали б у праці. Музей засновано в 1952 р., зачартеровано в 1955 р. Його перші організатори і фундатори та працівники: д-р Мирослав Сіменович, який довгий час ніс сам великі фінансові тягарі, проф. Юрій Каменецький, тепер у Каліфорнії на спочинку, мґр Олена Ганкевич, мґр. Орест Городиський. Під час нашої зустрічі в Музеї, в порядку добровольця, черґував член Контрольної Комісії інж. Антін Артимович.

Український Музей відчинений у неділю від 12 до 3 год. дня, поза тим — можна домовитись, потелефонувавши на (312) 27 6-6556 — у Музеї постійно працює секретар інж. Конста н т и н Манзенко. Установа займає триповерховий дім і також пивницю, де є багато ще не розібраних матеріялів. Джерела надходжень — дарунки експонатів, фінансові пожертви; Музей об'єднує тепер біля 200 членів із вкладкою по 5 дол. річно, є група С п о м а г аючих членів, які вплачують 25 дол. Двічі на рік всі українські церкви у Чикаґо сприяють збіркам на потреби цієї виключно важливої установи, яку треба б відвідувати і поодинці й родинами, і відділами з молодечих організацій, і цілими школами. Малі кімнатки, яких однак багато, творять мозаїку української давнини, культури, духа, чому, крім сотень експонатів, сприяють біля 10 000 назв книжок у бібліотеці Музею, велика колекція праць та архівних матеріялів, збірки біжучої — всієї у Вільному Світі! — української преси і понад 1 000 назв газет та журналів, що виходили в минулому.

— На спілку з Товариством Українських Бібліотекарів Америки ми почали творити, — розповідає з незмінною привітною усмішкою на обличчі науковець, президент Музею д-р Роман Верес, — Український Бібліографічно-Довідковий Центр, який дуже полегшить, а в деяких випадках і уможливить науковцям досліджувати українську проблематику. Розпочали вже працю над зведеними каталогами українікн в американській і канадійській пресі, ми одержали перші копії з різних університетів. — З дальшої розоповіді довідуємося, що в приміщенні Українського Музею Дивізійники мають Архів, Вояки УПА зберігають свої матеріяли, в розпорядж е н н і Музею є вже чимало картин різних українських мистців. Поволі стає тісніше й тісніше в триповерховому будинку. Все ще є досить місця для експонатів, але для великих групових відвідин вже затісно.

Внизу триповерхового будинку приміщена канцелярія Музею. Йдемо нагору. Відчиняються двері — і нас зустрічають великі й гарні ляльки-манекени в гуцульських і бойківському одягах не мов вони прийшли з минулого України в далеке Чикаґо. Відділ за відділом, кімната за кімнатою — щира радість несподіваних відкрить, краса українських взорів і різьб, зустріч із творами Галини Мазепи і п о к і й ного скульптора Сергія Литвиненка, з образами місцевих мистців пп. Дарковича і Коломийця... Після занадто поспішних оглядин великого відділу української кераміки, яка тонкістю розпису може позмагатися з японською, заходимо в кімнату, де зібрані книжки-унікати, в тому Біблія з 1657 р. (не українська), французьке видання „Марусі" Марка Вовчка в перекзі Сталя, з малюнком українки у віночку із 1879 року з Парижу!.. Тут видання НТШ, Мюнхенського Інституту для вивчення СССР, давні видання Київського, Харківського та інших університетів (хто має їх ще приватно й може прислати — подаруйте Музеєві в Чикаґо, де їх використовують науковці для праці!). Над бібліографією україніки англійською мовою д-р Р. Верес працює з 1968 р., він автор кількох н а у к о вих праць з різних ділянок; працює, наприклад, над індексом статтей у періодиках і календарях, і вже довів цю працю від 1951 року до 1969 року! Справді, це людина посвяти, адже д-р Р. Верес, крім того, щодня працює на хліб насущний.

На третій поверх виходимо вже утрьох — до нас приєднався Михайло Дрогомирецький. З цікавістю розглядаємо унікальний з р а з о к „грошей" батька отам а н а Махна. На м о с к овському банкноті Махно видрукував українською мовою в п оздовж такий текст: „Гоп, кумо, не журися, в Махна гроші завелися"!.. Тут особисті речі сл. п. Гетьмана Павла Скоропадського, шахи сл. п. Президента Карпатської України о. Августина Волошина, шинеля капітана Чорноморської ф л ь о т и ляйт. Шрамченка... На стінах портрети видатних українських військовиків, генералів, старшин, історичні світлини, образи... Хто не бачив, яку уніформу мали карпатські Січовики (мало хто їх бачив) — завітайте до Українського Музею ;побачите й речі українського консула в Петербурзі, і речі та ордени генерала Грекова, і справжню прославу талановитим українським рукам — вироблені інтернованими в Італії, в Ріміні, дивізійниками різні речі з консервових бляшанок, а між ними й прегарну скриньку з Тризубом, ініціялами М. Д., й іншими написами, незвичайний документ людського вміння й таланту, бо ж зроблена чи викувана та скринька дивізійником у Ріміні з консервової бляхи...

Церковні речі й старовинні ікони, гуцульські килими, цимбали і навіть трембіта, оця королівна карпатських гір (порізавши на частини, її переслали брати через усі кордони, а тут її зліпили)... У окремій кімнаті — збірки жіночої ноші з різних сторін нашої чудової, вишневої України... А в кінці скромна кімнатка, присвячена пам'яті засновника Українського Музею в Чикаґо д-ра Мирослава Сіменовича, піонера знань і духа, одного з тих, на кому тримається земна культура.

Український Музей — це перлина в короні українського Чикаґа, короні, що блищить і переливається багатьма барвами життя, а де вона темніє — нехай знайдуться трудящі руки й трудящі уми, щоб вчасно привернути світло, без якого немає життя.

Інтермеццо

За одну годину перед другою доповіддю автора репортажу в Домі СУМА, у затишному будиночку на затишній вулиці зібрались на обід знайомі. Ми швидко підкотились автом із господарем Михайлом Дрогомирецьким, дружина якого, п-і Калина, до речі, добровільно працює у вільний від звичайної праці вдома (її немало там, де живуть п'ятеро осіб) у Музеї, про який розповіли, розбираючи різні друки. У затишній вітальні, прикрашеній чудовим Морозом (звичайно, Михайлом, нашим кращим кольористом), Гарасовською-Дачишин, незрівняною Софією Зарицькою, Богданом Божемським, оригінальними с к у л ьптурами мистця з Чикаґо, прізвища якого не запам'ятав, — за столом зібралися родина й гості. Радію дітьми, які вже виходять на власні життєві шляхи і яких колись у Лондоні тримав на руках, вслухаюся у щебіт милої п-і Орисі, спостерігаю, як „метається" від кухні до столу наша чарівна господиня з не менше чарівним іменем Калина, як задоволено веде розмову господар... Тим часом, отак непомітно, з'являються і зникають свіжі, здорові, українські страви, над якими український народ працював тисячу років і довів харчування до висот мистецтва...

Швидко минає, в розповідях і запитах, коротка радісна година в українському домі в Чикаґо. Ще прохаю інженера Ореста Клюфаса розповісти „бодай телеграфічно" про „Леви" — Українсько-Американське Спортове Товариство, головою якого є проф. Припхан. Найбільше, бо аж 5 ланок копаного м'яча, культивують також відбиванку, пінґ-понґ, лещетарський та ін. види спорту. Товариство має власний дім (бачив там ґрізного лева, на щастя, на малюнку при вході на стіні). „Леви" здобули перше місце Найвищої Дивізії Чикаґівської Ліґи у 1971 і 1972 роках. „Леви", розповідає інж. О. Клюфас, поволі відмолодж у ю т ь с я та... українізуються: нині вже 55 відсотків складу становлять українські змаґуни, підростає й наша спортова молодь.

Як патріярх серед нащадків і послідовників, сидить між нами на почесному місці видатний український поет, письменник та есеїст д-р Олесь Бабій, автор „Гуцульського Куреня", „Марічки", „Степу", поеми „І в а н о в і Франкові", циклю надзвичайно емоційних „Пісень з-за ґрат" та ін. оригінальних творів, наукових розвідок про Шелі, Шекспіра, Гемінґвея й ін. Віддавна живе д-р Олесь Бабій у Чикаґо самотою — і нині він тут відчуває, без сумніву, відчуває, що за його велику працю впродовж понад півстоліття якщо не вся громада, то бодай частина її уміє віддячитись людяною любов'ю і пошаною. Теми розмов скачуть, мов ті павуки по воді, бо ж часу все менше й менше перед 3-ою годиною, перед доповіддю. До господи входить бурхлива й темпераментна Марія Гарасовська-Дачишин, мистець - маляр, випускниця Краківської Академії з першою нагородою, член ОМУА, чиї одноособові виставки кольоритних творів бачили і в Ню Йорку, і в Европі, і в Кольорадо, і в Міннесоті. Про її твори сказав маестро Володимир Ласовський: „У неї кольорова насиченість і темперамент рисунку". У Детройті саме тривала нова індивідуальна виставка Марії Гарасовської-Дачишин, до 28 листопада, а в березні громада напевно привітає її з успіхами на виставці в Чикаґо. Мистець має що показати, адже недавно повернулася з мандрівки по Юґославії, по українських оселях, побувала в Сербії, Хорватії, Герцоговині. (40 картин і безліч шкіців, записаного й зарисованого матеріялу!) Наша малярка заїхала до п-ва Дрогомирецьких у товаристві д-ра Ярослава Кокорудза, диригента катедрального хору „Славута" в Чикаґо при католицькій катедрі св. Миколая, що існує вже 23 роки, має тепер 50 осіб, а між ними співає й господиня дому п-і Калина, і мистець Марія Гарасовська-Дачишин, тільки п-і Орисі Клюфас занадто далеко було б їхати сюди, мають дім у цілком іншій околиці. Хорові „Славута" дав почин о. д-р Вол. Гавліч, який тепер втішається заслуженою популярністю в Ню Йорку. У Чикаґо існують ще й інші хори, між ними Пластовий, і Одумівський, і давній хор „Сурма" та інші.

Оглядаючи гостинний дім п-ва Дрогомирецьких, зауважую на столі в праційні господаря стоси р у к о п исів. Журналістичний „нюх" підказує, що це щось небуденне. Запитую, і п. Михайло розповідає, що у вільний від праці час він взявся привести до ладу, упорядкувати, переписати рукописи — оригінальні листи видатного українського мислителя - державника Вячеслава Липинського! На поспішні розпити господар розповідає, що взяв цю працю на прохання Інституту В. Липинського, а на запитання, скільки буде матеріялу, чую приголомшуючу відповідь: - Приблизно 20 томів!

(Продовження буде)

Вишивані Вечерниці у Вотервліті

Вотервліт, Н. Й. — Заходом місцевого Відділу Союзу Українок Америки відбулися тут 14 жовтня в залі Українського Клюбу, перші в околиці, вишивані вечерниці. Приявних було понад 200 осіб, з того 44 особи мали вишивані чи стилізовані сукні, блюзки, вишивані сорочки чи краватки. Голова 99-го Відділу СУА, Люба Мокій, відкрила вечерниці, вітаючи гостей і, передавши привіт від сеньйорки О. Лотоцької, запросила інж. Р. Ракочого обняти провід над вечерницями. До жюрі, що мало завдання признати нагороди за найкращі стилізовані одяги, ввійшли пані: З. Білас, А. Базар, Л. Мокій і Д. Свідерська, пп.: І. Дурбак і І. Романишин. Після перегляду всіх стилізованих одягів жюрі одноголосно вирішило у групі жінок признати першу нагороду за найкращу сукню п. Ф. Кошикар, другу п. Я. Ракочій (за модерну сукню, прибрану ґерданом), відзначено сукні пань: М. Сосяк, Е. Коцур і Д. Мокій. За найкращу вишивану блюзку першу нагороду дістала М. Курляк-Петограссо, відзначені блюзки пань: Е. Урбан, І. Міґлем і А. Курляк. У групі дівчат першу нагороду за стилізовану суконку дістала Я. Левицька, другу Л. Кушнір, третю О. Поліщук. Відзначено суконки Г. Омецінської Н. Кушнір і Н. Семчук, як теж і модерний одяг „пентсут" Л. Бережанської. У групі чоловіків першу нагороду за вишивану сорочку дістав проф. Я. Білас, відзначено краватку М. Коцура. Пані Л. Мокій роздала дарунки нагородженим. Годі було признати нагороди всім або всіх відзначити. Деякі прийшли в народних одягах не завжди витриманих в одному стилі, а вечерниці мали ціль — запрезентувати модерні вечорові одяги зі стилізованими вишивками. Нагороджену першою нагородою суконку п о ш и л а Т. К у ш н і р, що пошила теж більше суконь. Жінки самі собі вишивали суконки чи блюзки, натомість дівчата відступили всю працю своїм матерям... Аранжер інж. Р. Ракочий вив'язався якнайкраще зі своїх завдань, хоч сучасна публіка не привична слухати вказівок і заповідань аранжера. До танків приґравала та приспівувала місцева оркестра „Амбасадори" під проводом маестра Я. Кушніра. Вечерниці принесли моральний і матеріяльний успіх, тому наші союзянки вирішили в 1973 р. відбути другі вишивані вечерниці та вже заповіли наперед, щоб усі зацікавлені мали час придбати собі стилізовані з вишивками вечірні одяги. Такі вечерниці мають свій додатній вплив на піднесення почуття нашої самобутности, скріпляючи наші культурні традиції. Добре було б улаштувати вишивані вечерниці для наших найменших і шкільних дітей, щоб вони вже змалку привикали гордитися своїми рідними вишивками, що ввійшли вже і до світової моди. Наші давні еміґрантки взяли численну участь і доказали, що й вони, з третього й четвертого покоління, народжені вже тут, далі зберігають рідні традиції. Нашим союзянкам належиться признання за вклад праці в підготову й переведення цих перших у нас вишиваних вечерниць.

І. Д.

„ОБНОВА" У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ В ПОШАНУ СЛУГИ БОЖОГО МИТР. АНДРЕЯ

В неділю, 17 грудня, о год. 3:30 по пол., в залі УСО „Тризуб" при 4932 Н. Брод вул. Академічне Т-во „Обнова" улаштовує традиційні Святочні Сходини в пошану Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького з головною доповіддю проф. д-р Гр. Лужницького. Управа сподівається участи якнайширшого загалу громадянства.

З КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ

ПРОПАМ'ЯТНИЙ КОНЦЕРТ

З нагоди 50-річчя прибуття до Америки Українського Національного Хору зі своїм, світової слави диригентом Олександром Кошицем на чолі — відомий хор „Думка", під диригентурою проф. Олександра Берника вирішив влаштувати складений з творів О. Кошиця концерт. Щоб звеличати це 50-річчя, „Думка" запросила до співучасти чоловічий хор „Прометей" з Філядельфії, — диригент М. Длябога, і дівочий хор „Жайворонки" з Ню Йорку, — дириґент Р. Степаняк.

Після старанної підготови ці три об'єднані хори виступили з концертом у неділю 19-го листопада, в Тавн Голл в Ню Йорку. Як і концерт, присвячений пам'яті М. Леонтовича 12 грудня 1971 року, так і цьогорічний, присвячений творчості О. Кошиця були знаменною подією у музичному українському житті великого Ню Йорку. Організаторами й виконавцями цього концерту кермувала благородна ідея віддати шану великим синам України, що сили, працю і чарівні пісні принесли на славу Україні. У цих концертах заманіфестовано ідею перемоги мистецтва українського хорового співу над космополітичним модернізмом. Шукачі нових вигадливих форм музичної творчости зайшли в глухий кут, заплуталися в химерних комбінаціях хроматичних модуляцій, енгармонічних замін тощо. Через те вони й не знають тієї оригінальної галузі, в якій заховані величезні перспективи й можливості, — ім'я їм українська пісня, в ній кореняться закони гармонії, голосоведення, щирі почуття й невичерпне джерело надхнення.

Програму концерту пам'яті О. Кошиця спочатку виконував кожний хор окремо зі своєю програмою, а в фінальній частині всі три хори об'єдналися і диригенти по черзі продиригували приділену кожному одну пісню.

Концерт започаткував хор „Думка" молитвою „Отче наш", виконаною із повнотою вирівняного хорового звучання, від піяніссимо починаючи і до фортіссимо доходячи. Не пасувало тільки супровідне звучання рояля у церковній українській пісні, написаній *a capella*. У першому розділі проспівано колискову пісню „Ой ходить сон коло вінок", сольо виконувала Наталка Худий-Лисяк, приємного сріблястого тембру меццо-сопрано. Мелодія цієї пісні — народна, поширена в Галичині. Покійний композитор В. Барвінський опрацював її, додавши фортепіяновий супровід. О. Кошиць цю композицію В. Барвінського розклав на мішаний хор. В списку, який зберігається в моїй бібліотеці, О. Кошиць не зазначив, що це його обробка. Отже, треба було б у програмі зазначити: обробка В. Барвінського, для міш. хору аранжував О. Кошиць.

У другому розділі виступав хор „Жайворонки". Велично пролунала пісня „Вітер повіває" у виконанні „Жайворонків". Цим виконанням молоді співачки продемонстрували свої досягнення, а дириґент Р. Степаняк — непересічні музично-педагогічні здібності в організації і вихованні цього мистецького ансамблю.

Три пісні виконав філядельфійський чоловічий хор „Прометей", — чумацьку пісню „Та болять ручки, та болять ніжки, пшениченьку жнучи"; у ній ліризм тенорів і оксамитовий тембр басів зворушував слухачів. Цей хор показав зрозуміння, про що він співає, і як співає. Поза однією принциповою вадою у виконанні цієї пісні: в четвертому „коліні" цієї пісні (під літерою d), що починається словами: „та риплять вози йдучи", що ad libitum суперечить стилеві пісні і нагадує засіб пертаменто в неґативному сенсі цього слова, хор „Прометей" виявив ансамблеву звучність, кантилену і достатнє володіння вокально-технічними засобами.

Після перерви знову виступив хор „Думка" з п'ятьма досить складними для виконання піснями, у яких хор виявив свою майстерність у виконанні двох складних пісень: Дві пісні „Журба" — дует баритона з альтом у супроводі хору, який водночас виконує пісню „Косив козак сіно", і веснянка „Шум". В дуеті „Журба" голос баритона Михайла Бурчака з співачкою Н. Худий-Гусяк визначився приємним тембром, динамічністю голосу і вмілим філіруванням. Виконання жартівливої пісні „Ченчика" втратило свою ефектовність через штучно введені між частинами пісні (так званими „колінами") павзи. „Ченчик" своєю фактурою — танець „полька", тому його треба виконувати суцільно, інструментально, як виконують його „троїсті музики". Часте повторення рефрена, в якому асонансується звук „ч" в словах Чук ЧенЧик, імітує ґру на бубні, неодмінному компоненті „троїстої музики".

Кульмінаційною точкою програми була пісня „Бодай тая степовая могила запала, яку записав М. Лисенко на Чернігівщині від Меланії Загорської, скомпонувавши супровід для фортепіяна. Цю пісню аранжував для мішаного хору з сольо для сопрана О. Кошиць. Це сольо виконувала Олена Новицька-Зам'ята. Солістка зуміла вповні відтворити ніжні задушевні переживання залюбленої дівчини. Голос її широкого діяпазону ліричне сопрано, тембр, незалежно від динаміки, рівний і обертоністий, що не губить своєї рівности при переході від форте до піяно, справляє сильне враження своєю кантиленою і філіруванням звука.

У фінальній частині концерту сильне враження справило виконання об'єднаними хорами пісні „А вже третій вечір", диригував проф. Ол. Берник. Заспів тенорової партії був надзвичайної вразливости й краси, тенорова партія домінувала на цьому концерті, хоч об'єднані баси не здавалися і могутньою лавою тримали ансамблевий стрій і інтонацію.

Висока мета, поставлена хором „Думка" вшанувати пам'ять Олександра Кошиця — геніяльного дириґента українського хору і талановитого майстра українського хорового письма досягнута: його образ яскраво представлено у концерті невмирущими його творами в мистецькому виконанні трьох наших славних хорів: „Думки", „Прометея" і „Жайворонків".

В. Завітневич

ДОПОВНЕННЯ

У ч. 219 „Свободи" вміщено вістку про перебіг Пленарної Сесії Ради СФУЖО, що відбулася в днях 24-26-го листопада ц.р. у Філядельфії. У списку новообраної Управи СФУЖО подано тільки її Екзекутиву. Це доповнюємо дальшим складом Управи.

Референтури СФУЖО обняли пані: Ірина Павликовська, Канада, організаційну; Стефанія Пушкар, ЗСА, програмову; Мирослава Ласовська, ЗСА, культурно-освітню; Анна Марія Баран, Канада, народного мистецтва; Євгенія Янківська, Канада, суспільної опіки; Олена Процюк, ЗСА, зв'язків; Ірина Пеленська, ЗСА, пресову; Леоніда Вертипорох, Канада, студії сучасної України; Раїса Куделя, ЗСА, фінансову. Олександра Селешина — вільний член.

Голов Комісій потверджено на пості або обрано нових. Ними тепер є: Фінансова Комісія в ЗСА — Марія Харина; Фінансова Комісія в Канаді — Ганна Ганківська; Комісія суспільної опіки в Канаді — Олександра Ковальська; Виховна Комісія в Канаді — Марія Завадівська; Комісія КУПАЯ (Комітет увічнення пам'яті Анни Ярославни) у ЗСА — Оксана Генґало; Комісія Професіоналісток у ЗСА — Лідія Дяченко; Комісія Організаційна — д-р Наталія Пазуняк.

До Контрольної Комісії увійшли пані: Катерина Пелешок (ЗСА), Павлина Різник (ЗСА), Дарія Степаняк (ЗСА), Софія Барабаш (Канада), Софія Сагаш (Канада).

Кентон одностайно жертвує на ФКУ

Отець д-р Володимир Пелліх, передає чека на ФКУ представникові ФКУ в Кентоні, Миколі Хлиста. Отець Пелліх є найстаршим жертводавцем на ФКУ в Огайо. У жовтні цього року він святкував 88-ий рік уродин. За о. Пелліхом багато десятиліть праці для Церкви і народу. Він був парохом багатьох церков на Україні, в Німеччині, Австрії, Чехії та Америці. Вчив філологію в Академічній гімназії у Львові та був послом до польського сойму 1927-1930 рр. Жертвує не тільки на ФКУ, але на УНФ та інші національні і благородні цілі. На ФКУ о. д-р Пелліх зложив уже 850.00 долярів

В останні тижні гарячкової праці над збіркою на ФКУ в стейті Огайо, секретар і організаційний референт Окружної Ради ФКУ в Огайо, інж. Василь Лагошняк і студентка, Уляна Пасічник не пожаліли часу й труду і приїхали на інформаційні сходини, щоб поінформувати про Центр Українських Студій в Гарварді до громади Кентону, де живе около сорок українських родин. На сходинах інж. Лагошняк зреферував цілі, вагу і завдання Центру, а Пасічник накреслив погляди і думку про ФКУ з студіюючої молоді, та власні враження як учениці літніх семінарійних курсів в Гарварді.

Інж. Лагошняк звернув особливу увагу на конечність існування Центру та закінчив гарячим зверненням до присутніх піддержати ФКУ. Перший відгукнувся д-р Володимир Пелліх, парох ц. св. Николая в Кентоні жертвуючи цим разом від себе 250.00 долярів. Дякуючи отцеві пароховi, інж. Лагошняк підкреслив, що о. д-р Пелліх є відсотково найбільшим меценатом ФКУ, бо від свого скромного прибутку о. д-р Пелліх пропорційно пожертвував найбільше від усіх, бо разом з попередніми його пожертвами дав 850.00 дол. Цей крок о. д-ра Пелліха послужив добрим прикладом громадянам, які майже у сто відсотків пожертвували від себе,

Катерина Стасюк, Голова Відділу СУА в Кентоні, не зважаючи на те, що недавно закінчила студії і тількищо стала на працю, пожертвувала 100.00 дол. і обіцяла пожертву від Відділу СУА. Відділ СУА попереднього року пожертвував на ФКУ 110.00 долярів.

Громада Кентону — невеличка, але жертвенна. До сьогодні на ФКУ пожертвував майже кожний її член і всі організації. У цій громаді меценатами стали: д-р Богдан Панасюк (1,500 дол.) і д-р Ярослав Музичка (1,500 дол.). Від 1968 до сьогодні на ФКУ склали і наступні: Відділ УККА — 150 дол., СУА, Відділ 87 110.00, В. Пацула — 275 дол., інж. В. Юзьків — 250 дол., по 225 дол. — П. Барич, І. Бик, В. Содук, І. Фінковят та М. Хлиста; по 220 дол. — П. Сахаревич та А. Фінковят; І. Іваницький — 215 дол.; С. Гудз — 210 дол.

По 125 дол. — П. Гудзовський, І. Демчишин, Г. Ільницький, В. Коцюруба та панна К. Стасюк; по 110 дол. — М. Вурий, С. Жабінський та П. Максим; Б. Маланій — 105 дол.; по 100 дол. — В. Волощук, Оля Опришко, інж. В. Печенюк та М. Сметанюк.

Пожертви нижчі від 100.00 дол. принесли 362.00 дол. Разом — 8,447.00 дол.

Збіркою на ФКУ протягом останніх декілька років занимається Микола Хлиста, представник ФКУ в Кентоні, при допомозі Івана Фінковята, голови Відділу УККА та Петра Бабича, секретаря Відділу УНС.

П.Б.

Конґрес Вільної Політичної Думки... та її брак

Доповідь В. І. Гришка (Філядельфія, 12 лист.) „Хто винен ... і що робити", виголошена з форуму „Конґресу Вільної Політичної Думки" в першу чергу вражає своєю толерантністю і безпретенсійністю на єдиноправильність. Саме ці атрибути відрізняють її від інших „традиційних" доповідей, вона закликає до „глузду" і діялогу в пошуках найбільш раціональних дій українських сил.

Новим в цій доповіді є й те, що вину за стан українства доповідач складає не на своїх політичних опонентів, як це в нас водиться, а на всіх нас — на еміграції і на батьківщині... І це реально... Це з нашої вини еміграція неймовірно „пофраґментована", поділена психозою взаємного недовір'я, підозрінь і нетолерантности ... А тому й слаба. І це майже в ідеальних, порівнюючи з Україною, умовах ... „Вина" ж людей в Україні повинна, на мою думку, розглядатися в стосунку до їхніх мінімальних можливостей та тяжких і складних обставин, насаджуваних імперським режимом. Наголос на це, мені здається, причинився б до більш реального зрозуміння дійсности.

Та хоч зміст і тон доповіді сприяли, здавалося, об'єктивному обмінові думок, дискусія, за малим винятком зраджувала брак політичного думання і толеранції до „інакшедумаючих". Дехто зводив свої виступи до особистих порахунків з колишніми й теперішніми „грішниками". Були, на жаль, і такі, що за старим звичаєм, демонстративно провокували з метою зірвати збори ... Це також реальність ... реальність психологічної і фізичної ізольовaности.

І. Д.

Примусова праця для молодих поляків

Варшава. — За найновішими інформаціями і матеріялами газет „Трибуна люду" та „Штандарту млодих" польський комуністичний режим заплянував ряд гострих заходів в поборюванні „деморалізації і безправства серед молодих поляків. Центральний комітет Польської Робітничої Партії (офіційна назва польської комуністичної партії) заповів скріплення „ідеологічного вишколу" серед молоді, щоб протидіяти „підривній роботі" зі зовні і щоб дати молоді „ідеологічну зброю" у змаганні з ворожими ідеологіями Заходу. Одночасно польська преса інформує, що польський режим пляную спеціяльні заходи, включно з таборами примусової праці, щодо всіх тих молодих поляків, які відмовляються від праці, пиячать і виявляють „інші неґативні прикмети".

У Києві відбулася „наукова конференція" у 50-річчя СССР

Київ. — В днях 21-23 тут відбулася „всесоюзна наукова конференція" на тему „утворення СРСР — торжество ленінської національної політики". В конференції взяли участь, як інформує РАТАУ, „вчені всіх союзних республік, представники наукової громадськости братніх соціялістичних країн", які „поділилися досвідом у розробленні теоретичних проблем здійснення ленінської національної політики КПРС". Конференція працювала у трьох секціях, з яких одна була присвячена „ленінській теорії і програмі в національному питанні та дальшому їх розвитку у документах КПРС", друга — „теоретичним питанням створення і розвитку багатонаціональної радянської держави", а третя — „розквітові, зближенню і згуртуванні націй та народностей СРСР в умовах комуністичного будівництва". До водиться відзначити, переглянувши списки учасників, а зокрема головних доповідачів, що на цій „всесоюзній науковій конференції" виразно домінували „націонали", яким дано за завдання ґльорифікувати національну політику компартії, сформульовану росіянами і ними здійснювану у всіх республіках з кінцевою метою зформування „одної спільноти" — „совєтського" народу. Очевидно, не відбулася ця імпреза без того, щоб не засудити „фальсифікаторів ленінської національної політики" всяких „буржуазних націоналістів" та „розкрити псевдонаукову суть буржуазного націоналізму". Про те, який тон переважав на цій „науковій конференції", розкриває предовга стаття доктора історичних наук Ф. Горовського, опублікована напередодні конференції в „Радянській Україні" з 21 листопада н. т. „Всебічний розквіт і зближення націй в процесі комуністичного будівництва: актуальні питання теорії", у якій автор перестерігає, що не вільно „тлумачити розквіту націй як процесу невпинного поглиблення національної специфіки", а як прагнення до „братерського співробітництва і всебічного згуртування".

Протиукраїнський фільм у Німеччині

„Християнський голос" з 8 жовтня опублікував статтю Зенона Пеленського „Телевізійна журналія", в якій подана інформація про чергову протиукраїнську витівку німецького телебачення. Тим разом йдеться про фільм п. н. „Зустріч в Україні" випущений Робочим об'єднанням радіовисилень Німеччини, який висвітлювався на німецькій телевізії 17 вересня. Фільм, нібито, накручуваний в Україні кореспондентом телевізійної аґенції, Фріцом Пляйтґеном. Насправді, як пише З. Пеленський, маємо справу з фальшивкою, бо Пляйтґен використав для фільму тільки те, що йому готового дали в СССР, а сам фільм був накручений в Кельні з повним використанням готового совєтського матеріялу. Совєтські чинники не допустили західньонімецької телепродукційної групи в Україну, ніде й нічого не дозволили їй знімати.

Німецька публіка сприйняла цей фільм, як звичайний фільмований репортаж, але „для свідомих українців репортаж Фріца Пляйтґена, за всією концепцією і висловленням, був подуманий і випромінюваний, як злісне заперечення, грубе викривлення всього того, що насправді діється сьогодні в Україні, зокрема ж усього того, за що стоїть і змагається на батьківщині та у вільному світі волелюбне національно зорієнтоване суспільство". У згаданій статті З. Пеленський докладно проаналізував цей фільм, розкривши його виразно протиукраїнський характер.

Совєтська преса про політ „Аполло-17"

Московська газета „Правда" з 8-го грудня помістила довгу розповідь про найновіший американський політ на Місяць, ілюстровану фотознімками американських астронавтів Ю. Сернана, Г. Шмітта і Р. Івенса. Кореспондент тієї газети повідомляє з Вашингтону про всі деталі вилету космічного корабля, інформуючи, що це останній політ у програмі „Аполло" для вивчення Місяця, бо „Конґрес відмовився від дальших асиґнувань полетів". У симпатичному світлі „Правда" розповідає про астронавтів, навіть про те, як жартівливий Юджин Сернан навмисне, задля сміху, впирався й не хотів всідати в автобус, який віз трійку до ракети для вилету. Подібні прихильні й широкі розповіді про „Аполло-17" подала вся совєтська преса. Раніше вона збувала американські експедиції на Місяць кількома короткими й холодними рядками. Причина совєтського „потепління" в тому, що ЗСА погодилися на спільні полети американських і совєтських дослідників космосу. Про це сказано в окремій вістці у тому ж числі „Правди" під наг. „Про спільний політ", де згадується, що „співпраця між совєтськими й американськими космонавтами буде вкладом у справу послаблення міжнародного напруження".

Італійці Америки про збереження національної ідентичности

Ню Йорк. — Неуспіх ідеї т. зв. розтоплювального казана, у якому мали б змішатися, розплистися і врешті заникнути національні питоменності окремих етнічних, що зокрема промовисто виявилося у цьогорічній президентській кампанії, дав поштовх для окремих груп не тільки згадати про свою ідентичність і своє власне національне обличчя, але й почати застановлятися над тим, як це власне обличчя, свою ідентичність зберегти на майбутнє. Ця тема була предметом доповідей і дискусії на зібранні американських італійців в Брукліні, Ню Йорк. Учасники зібрання критикували пропаґований „ідеал американця", який є ідентифікований з нордійським типом, мовляв, південноевропейський расовий тип в нічому не уступає нордійцям. Висновки доповідачів були, що ідеалом для ЗСА є „культурний плюралізм" із збереженням та розвитком культурних питоменностей етнічних груп, які поселилися в ЗСА.

Під руїнами Успенського Собору в Києві знайшли частину престолу

Київ. — У 1942 році вибухом потужних мін був зірваний в повітря у Києві славетний красою майже тисячолітній Успенський Собор. Хоча це була справа рук совєтських диверсантів, тепер преса скидає вину за те вандальство, звичайно, на німців-фашистів. У „Молоді України" з 30 листопада поміщена розповідь про реставратора Олексія Шептюкова, який славиться як майстер віднов старовинних речей. „30 років тому німецько-фашистські вандали підірвали Успенський собор — перлину древньоруської архітектури... Недавно археологи видобули з місива каміння, цегли, плинфи, обгорілого дерева — срібний клубок. За рештками уцілілого карбування впізнали головний жертовник храму, створений українськими ювелірами в 18 сторіччі" — написано в газеті. У реставраційній майстерні О. Шептюков відреставрував „срібний клубок", „розплутав срібні пасма, припасував до місця окремі фраґменти, поновлював втрачений орнамент. Скільки треба було витратити часу й терпіння, щоб знову милував око срібний полиск прекрасних узорів," — сказано в „Молоді України".

Радісна подія у Лос Анджелесі

Літами православні українці в Лос Анджелесі є членами двох парафій — св. Володимира з настоятелем о. Петром Маєвським і св. Андрія із о. Юрієм Поченюком, що недавно був призначений Консисторією УПЦеркви. По звичці чи традиції ці церковні громади розділено кордоном юрисдикції, що нарешті починає зникати, дякуючи ініціятиві обох панотців і парафіяльних управ, зокрема молоді, що зорганізувалась у відділах Української Православної Ліґи в ЗСА.

Братні взаємини почались спільними Богослужбами в сослуженні обох панотців — 8-го жовтня в церкві св. Андрія при співі хору церкви св. Володимира під керівництвом п. І. Паркера, а 22-го жовтня в церкві св. Володимира при співі хору церкви св. Андрія під керівництвом проф. П. Кондратенка. Обидві церкви були переповнені вірними їх парафій. На спільних обідах з привітами і радісними промовами „брат з братом обнялися", в цьому мабуть першому діялогу, що прокладає шлях до дальшої співпраці і стає прикладом для інших громад.

Не лише священики, але й старші громадяни, а разом із ними молодь у Відділі УПЛіґи раділи, що нарешті, по 25 роках розлуки йдемо до співпраці на двох окремих церковних ділянках без крамоли й зависти.

С. Шумський

День Помісности УКЦеркви у Монтреалі

У неділю 5-го листопада ц. р. тут у формі святочних сходин по всіх 7-ми українських католицьких церквах перед полуднем і по відправі св. Літургії відбувся День Помісности УКЦеркви. Програма охоплювала: вступне слово, відчитання статті п. н. „Українське питання" автором її є Роберт Гоц, швайцарський єзуїт, заключне слово, збірка на фонд „Церква в потребі". Прелеґентами були члени управи місцевої Ради за помісність української церкви, а саме: голова проф. Р. Брикович, Люба Брикович, Дарія Манило, панове: Ілля Гольдеберґ, Дмитро Попадинець, Константин Келебай, інж. Ярема Савка.

Заключне слово пояснило суть помісности нашої Церкви, та вимоги наших зусиль, нашої праці й наших матеріяльних засобів, щоб забезпечити існування Верховного Проводу Української Церкви.

Марія Давидович
прес. реф.

Потрібні дані про українців в Арґентині

Коментуючи відзначування 75-річчя українського поселення в Арґентині, Г. Голіян в „Українському слові" ч. 29 видвигнув питання точнішої інформації про українську еміґрацію в Арґентині. Він підкреслює, що у зв'язку з роковинами „впадає у вічі, що дотепер у нас немає певних відомостей ні про її скількість, ні про історичний розвій. Щолиш приїзд на вільні землі Сан Мартіна наших людей після першої світової війни уможливив дещо розкусити з живої дійсности. Маємо на увазі релігійне життя, культурно - освітнє, мистецьке, кооперативне і молодече та рідне шкільництво".

З приводу коментаря Г. Голіяна треба відзначити, що брак даних про українські поселення у країнах Латинської Америки в загальному дається відчувати і необхідні заходи, щоб такі дані зібрати та опублікувати, як причинок до історії наших поселень за межами України.

У Торонто появилось побільшене число „Українського Журналіста"

Торонто. — 9-те з черги число неперіодичного журналу „Український Журналіст", цим разом уже як орган Федерації Спілок Українських Журналістів Америки і Канади, появилося тут на 64-ох сторінках, за редакцією Миколи Гавриша та з обкладинкою роботи Мирона Левицького. За домовленням із СУЖА, „Український Журналіст" виходить раз в Америці, під редакцією і коштом СУЖАмерики, то знову в Канаді у редакції і фондами СУЖКанади, але завжди як орган Федерації названих Спілок. Число 9-те присвячене 3-му З'їздові українських журналістів Америки і Канади, що відбувся 23-24 вересня ц.р. на Союзівці, з аналітично-критичними статтями про той з'їзд та з текстами виголошених на ньому доповідей, хоч не на всіх доповідях зазначено це. Крім того — фейлетони, вірші, хронікарські замітки і багато ілюстрацій, головно із згаданого з'їзду.

Делеґат УССР в ОН про охорону природи

Ню Йорк. — Член делеґації Української ССР на 27-му Генеральну Асамблею М. Гетьманець виступив з повчанням делеґацій інших країн, як треба охороняти довколишню природу. Він сказав, що „в капіталістичних країнах по-хижацькому, без врахування інтересів і потреб усього суспільства експлуатують природні ресурси, по-варварському ставляться до навколишнього середовища". У противагу цьому „в соціялістичних країнах — казав представник УССР — все виробництво підпорядковане задоволенню матеріяльних і культурних потреб людини, турботі про збереження і поліпшення навколишнього середовища". Після цього промовець розповів, як у „республіці", себто в Україні, пляново й науково зберігають довколишнє природне оточення, зрозуміло, не згадуючи про хижацьке вирубування лісів у Карпатах, ані про цвітіння водоростів та загнивання штучних водоймищ, так зв. морів.

Відкликають з ринку автомобілі Крайслера

Детройт. — Усі моделі автомобілів Корпорації Крайслера, випродукувані на 1973 рік, відкликані з ринку, бо виявилася несправність у керуванні. Якщо таким автом довший час їздити, то може статися катастрофа через хиби в конструкції стернового колеса. Ця ж Корпорація забрала з ринку майже 2 000 авт типу „Плимут Веліантс" і „Дадж Дарт". Також інший великий продуцент автомобілів, Корпорація Форд Мотор повідомила, що забирає з ринку 47-000 вантажних авт типу „Еконолайн", моделі 1973-го року, і ще якусь частину своєї іншої продукції, після виявлення технічних неполадків. Частину вантажних авт було призначено для Канади, але виявилося, що з них майже 2 500 небезпечні для їзди, у них можуть відмовити гальма. Компанія Форда перевірила майже 13 000 нових автомобілів типу „Форд 1973" і типу „Меркурій", і тоді знайшли в понад 60 автах дефект у карбюраторах. З огляду на безпеку їзди покупці нових авт повинні б особливо уважно ставитись до товару, який купують.

ПАРЛЯМЕНТАРНА КОМІСІЯ В ЄГИПТІ ГОСТРО СКРИТИКУВАЛА заяву прем'єра Азіса Сідки, складену перед парляментом про внутрішню і закордонну політику уряду наприкінці листопада ц. р. Найповажніший закид єгипетських парляментаристів, що уряд не приготовляється поважно до війни проти Ізраїлю. Той виступ єгипетських парляментаристів знаменний тим, що оце вперше єгипетський парлямент взагалі критикує уряд, бо дотепер він слухняно схвалював всі акти уряду.

Молодий українець власником підприємства і директором шести фірм у Австралії

Канберра. — Молодий, 27-річний українець Іван Сундук у Мельборні є власником великої будівельної фірми „Грейсон Говмс" і директором шести інших фірм, у своїх бюрах затруднює 42 фахівці та біля 1 000 контракторів з різних фахів у будівництві. Будівельна фірма Івана Сундука настільки міцна, що змогла побудувати люксусовий будинок вартости 35 000 долярів і подарувала його шпиталеві „Юралла" для дітей-калік. Газета „Українець в Австралії" ч. 18/1972 р., називає Івана Сундука „українською зіркою на бизнесовому горизонті в Мельборні". Батьки його, Василь і Ніна Сундуки, живуть у Мельборні. Їх син добре вчився в середній школі, впродовж 10 літ належав до українського Пласту. Свою будівельну кар'єру І. Сундук розпочав з найтяжчої праці — з мурування цегли, копання ровів тощо. Заощадивши трохи грошей, у 1968 р. підприємлива молода людина заснувала свій „бизнес": збудував два доми, які швидко купили, потім поставив ще кілька, і до кінця того ж року побудував 25 будинків, а в 1969 році — 81 будинок. Успіхові сприяли якість будов і поміркованi ціни. У кінці цього року фірма дир. Івана Сундука сподівається поставити біля 600 домів. Амбіцією директора фірми є здобути першість у стейті Вікторія „і поширити наш будівельний бизнес на інші стейти Австралії". Щодо українського походження, то Іван Сундук каже, що він завжди гордий зі свого українського роду: „Якщо жиди, ірляндці, шотляндці та інші підкреслюють їхнє походження, то чому ми, українці, не можемо?"

У журналі „Детройт" опублікована етнічна карта — без українців

Детройт, Міч. — У Детройті живуть, крім „корінних" родовитих американців, з яких деякі забули про своє походження, австрійці, німці, поляки, еспанці та багато інших етнічних груп, але „не існує" українців. Такий висновок можна зробити, оглядаючи етнічну мапу, надруковану в журналі „Детройт" з 17 вересня 1972 р., зладжену Враєром Томпсоном, професором Вейнського університету. Тому голова Відділу УККА в Детройті інж. Б. Петріна і секретар В. Папіж написали до редактора „Детройт Фрі Прес", видавця журналу „Детройт", і до автора етнічної мапи та монографії, в якому інформують про існування української громади в Детройті. Автори вказують на неправильний підхід у переписі населення ЗСА до людей, які походять із країн, що їх ЗСА не визнає, як окремі держави. Україна є під владою окупаційної Росії, але український народ існує, як живе і працює у Детройті велика група людей українського походження. Автори листа прохають зробити відповідні зміни на мапі і в монографії.

Нові керівні органи УСЦАК-у

На останніх загальних зборах Української Спортової Централі Америки і Канади, що відбулися в суботу дня 2-го грудня ц. р. в Рочестері, Н. Й., вибрано керівні органи: Управа, — голова — Роман Куціль з Рочестеру (СУАСТ-Схід), заступник голови — інж. Мирослав Яворський, Нюарк (СУАСТ-Схід); секретар і скарбник — Ярослав Хоростіль, Торонто (Канада), організаційний референт — д-р Іван Ярош, Нюарк (СУАСТ-Схід); пресовий референт — проф. Орест Лисинецький, Нюарк, (СУАСТ-Схід). Ланкові: — легка атлетика — С. Маланчук (Клівленд); теніс — інж. Б. Рак (Ню Йорк; плавання — інж. Я. Рубель (Ню Йорк); копаний м'яч — Евг. Чижович (Нюарк); пінґ-понґ — інж. К. Кравевич (Нюарк); лещатарство — Р. Качмар (Детройт); відбиванка — В. Ігнатович (Торонто); шахи — В. Миндюк (Торонто). Відзнака фізичної вправности: інж. М. Яворський (Нюарк). Контрольна комісія: — голова, інж. Володимир Кизима з Детройту (СУАСТ-Північ), члени: Я. Мороз, Торонто (Канада), Я. Кривоніс, Торонто (Канада). Рада УСЦАК-у: голова — інж. Б. Рак (СУАСТ-Схід); члени — інж. В. Кізима (СУАСТ-Північ); С. Маланчук (СУАСТ-Північ); О. Желтвай (Канада); інж. А. Лапичак (СУАСТ-Схід); д-р М. Снігурович (СУАСТ-Схід).

М. Яворський

Концерт Клявдії Гоци в Боффало

У суботу 25-го листопада ц. р. виступала з власним концертом в залі центральної повітової бібліотеки в Боффало, молода піяністка (народжена 1950 р.) Клявдія Гоца, донька покійного д-ра Мирона Гоци, професора університету в Ніяґара Фоллс. Фортепіянової гри вчилася вона спочатку в Боффало, згодом в Інституті Куртіса у Філядельфії, а закінчила студії, як стипендіянтка Фулбрайта у Відні у проф. Бруна Зайдльгофера в 1972 році. Виступала на піяністичних конкурсах Шопена і Баха у Вашингтоні, на концертах з симфонічними оркестрами в Бостоні і Ню Йорку, а останньо у Відні, здобуваючи прихильну критику музичних рецензентів.

Програма її концерту в Боффало пройшла обдумано й цікаво, бо обіймала твори різних стилів як сонети модерністів Альбана Берґа і М. Різмана та Моцарта Рондо (а-моль) і 24 прелюди Шопена. Виконуючи твори цих трьох стилів піяністка вміла вжитися в них та їх вміло інтерпретувати, віддаючи з мужеською силою техніки бурлесковий характер твору Берґа, чи клясичний спокій і ліризм Моцарта, Шопена та Шуберта, якого імпорту заграла як наддаток до програми.

Клявдія Гоца поповнює ряди наших молодих піяністів і перед нею стелиться шлях мистецьких успіхів.

О. З.

В Польщі діють комуністи-маоїсти

Джерзі Сіти. — „Нови дзєннік" з 7 грудня опублікував фотокопії нелеґального органу Центрального комітету Комуністичної партії Польщі „Червони Штандар" з жовтня 1972 р., а також лист - привітання ЦК цієї партії з нагоди 23 річниці постання Китайської Народної Республіки. В комунікаті ЦК КПП говориться про „ревізіоністичну кліку Ґерека-Ярошевіча", тобто теперішніх лідерів Польської З'єднаної Партії Робітничої і звертається увагу на те, що режим Ґерека спрямовує свої удари на членів Комуністичної Партії Польщі. Комунікат заповідає загострення боротьби з ревізіоністами, мовляв, „в Польщі наростають непереможні клясові протирічності між робітничою клясою і старою та новою буржуазією, яка виконує в Польщі владу з допомогою фашистської диктатури ревізіоністської кліки Ґерека - Ярошевіча".

У привітальному листі до Мао Тсе Тунґа ЦК КПП говорить про спільну боротьбу робітничих кляс Польщі і комуністичного Китаю проти „ревізіоністів", „центром яких є Совєтський Союз".

РАВТ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ І РАДІО 1973 Р. У КАНАДІ

Торонто. — Традиційний Равт Української Преси і Радіо відбудеться в залях Ройял Йорк Готелю в Торонті 10-го лютого 1973 р. Панна Галина Дудик, Міс Арґентини, буде почесною гостею Равту. Квитки на Равт поступлять у продаж в другій половині грудня. Їх можна буде набувати в українських книгарнях у Торонті.

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

вона „мала незвичайний обсерваційний хист, легкість розповідного слова, реальне схоплення дії, і, коли в неї не було змоги писати літературні твори, вона писала листи, „оригінальні, дотепні, творчі".

Жаль тільки, що вона не могла вповні використати своїх вроджених здібностей.

Святослав М. Фостун. ПЛЕМ'Я НЕПОКІРНИХ. Повість із часів декабристського руху в Україні. Лондон, Англія, 1971, ст. 117. Видано коштом Об'єднання бувших вояків українців у Великій Британії. Обкладинка і ілюстрації — Ростислав Глувко.

Автор присвячує свій твір „борцям за волю України, які своїм життям різьбили вікові скрижалі історичного буття українського народу". Юрій Тис - Крохмалюк в передмові (ст. 7-11) займається „поясненням суспільних позицій 20-их років XIX віку, коли було повстання декабристів. Він гадає, що „ідея всенародного повстання в тих роках являлася утопією". Та, пишучи про повстання Хмельницького, він немов перечить собі, бо тоді, хоч була у проводі шляхта, було і „народне повстання", в яке Крохмалюк не вірить.

Сам автор на ст. 13-18 подає коротку довідку про декабристів і про таємні організації на початку XIX віку, та пише, що „Плем'я непокірних" — це повість про українських декабристів, молодих старшин, що їм світ зорів молодечим завзяттям і пориванням, але їхній злет до волі жорстоко підрізали в'язничні каземати, непосильна каторга й заслання".

Фостунова повість вміщена на 99-ох сторінках, в тому ще є 10 ілюстрацій. Композиція її нескладна, твір має коротких 12 розділів. Зачинається нарадою у відомого графа Капніста про майбутнє повстання. Там виступають уже або тільки згадуються ті старшини, що виступають збройно проти російського деспотизму. Українців дратує, те, що провідник, полковник Павло Пестель стояв за „імперію-Росію", бо вони хотіли, щоб „Україна була відділена від Росії. Щоб була оновлена Гетьманщина, щоб козацькі нащадки жили вільно на своїй землі, як живуть інші народи в Европі".

Повстання не було дбайливо підготоване, цар довідався про нього від зрадників, і так розгромлено наперед повстання в Петербурзі, і незабаром те саме сталося і в Україні. А пізніше арештування, слідство, тортури, в'язниця, заслання на довгі роки, як це й тепер діється в комуністичній російській імперії...

Автор не показав, хоч би найкоротше, життя селян-кріпаків, його опис села на 19-20 ст. — справжня ідилія. Та його коротка повість про українських декабристів — це, як пише Крохмалюк, „літературний пам'ятник" тим борцям, які в минулому столітті почали боротьбу за волю України.

Євген Сверстюк. ІВАН КОТЛЯРЕВСЬКИЙ СМІЄТЬСЯ. „Сучасність", травень, 1972, ст. 35-59.

Є. Сверстюк у передмові згадав між „прихильниками відродження української державности" також Івана Котляревського. В нас дехто недоцінює цього зачинателя нової української літератури, тому звертаємо увагу читачів „Свободи" на те, як оцінюють автора „Енеїди" ті, які домагаються для України тих прав, що їй належаться згідно з теперішніми законами.

Сверстюк регабілітує Котляревського і стверджує, що „найчорнішу тінь на Котляревського кинули його епігони", які спричинили те, що автора „Енеїди" почали оцінювати на основі так званої котляревщини, це значить творів тих авторів, які наслідували Котляревського. Сверстюк пригадує, що І. Франко високо цінив автора „Наталки Полтавки". Котляревський — це „одиноке гніздечко на калині" (Шевченко) — питався Срезневського, „коли ж ми дочекаємося історичного опису України, її гідного?" і діставав відповідь: „Тепер неможливо".

Автор при кінці своєї розвідки натякає на теперішні відносини в Україні, наводячи слова возного:

> Всяк, хто не маже,
> то дуже скрипить,
> Хто не лукавить,
> той ззаду сидить.

Котляревський — це „дитя запорозького сміху, здатного попри всі нещастя, на руїнах рідної Трої утверджувати волю до життя". За часів Котляревського „широко розлилося було селянське море..., що грайливо викидало дивні перли... море підіймає й окрилює. В ньому невичерпні життєві сили".

Чи й тепер оте „селянське море" має „невичерпні сили" — про це Сверстюк не пише. Вірмо, що воно так!

У СЕРПНІ 1971 РОКУ КЕМІКЕЛ БАНК знизив був відсотки за позички на будову й направу домів, і тоді інформував, що така акція більш промовиста, чим слова, та є активною підтримкою заходів президента Р. Ніксона щодо контролі цін і заробітків. Тепер головні комерційні банки в Ню Йорку, без ніяких повідомлень, потиху попідвищували відсотки за позички на доми із 7 до 7 і одна четверта відсотка. Кемікел Банк також мовчки зробив те ж саме.

Концерт Христини Петрівської в нюйоркському радіо

Наша молода канадська піяністка Христина Петрівська запрошена Робертом Шерманом, директором програми нюйоркської радіостанції WQXR на гостинний виступ, як солістка в його музичних серіях The Listening Room. В цій серії можна буде почути її протягом однієї години від 11-ої до 12-ої год. в полудне у п'ятницю, 15-го грудня 1972 р., на хвилях 1560 AM або 96.3 FM в Ню Йорку.

Цей концерт зв'язаний з успішним виступом нашої піяністки в Монтреалі 9-го листопада ц.р., який звернув на себе увагу поважної монтреальської музичної критики. Ерик МкЛін у газеті „Монтреал Стар" з 10 листопада в статті п.н. „Немає секретів для блискучої молодої піяністки" пише: „Те, що найкраще, зберіг я на сам кінець. З виступів цього концерту, які я буду пам'ятати найживіше, це була гра Христини Петрівської, блискучої молодої піяністки з Оттави. Штокгавзен, здавалося, не мав для неї ніяких секретів, і вона грала три точки концерту з незвичайною контролею інструменту. Спеціяльно врадувала мене її гра Давідовського, який був синхронізований з такою впевненою прецизією, що здавалося, наче б вона мала контролю також над електронічними звуками. Ми певні, що почуємо куди більше від цієї обдарованої піяністки."

Французька газета „Ля Прес" з того самого дня в огляді Клода Жінгра пише: „Христина Петрівська, молода канадська піяністка, показала, що вона без найменшого сумніву надзвичайний спеціяліст „неграйної" музики, написаної для фортепіяно, тобто, що вона має не лиш пальці, але й мозок для опанування всього. Ще більше чудувало те, що вона має стільки сили і впевнености в порівнянні з своєю невеликою особою."

В іншій французькій газеті з Монтреалю, „Ле Девуар", з 12 листопада ц.р., Жак Теріо пише: „Вкінці існують інтерпретатори, які створені для левиних партій: піяністка Христина Петрівська. В „Клявірштіке 5, 7, 8" Штокгавзена, „Асамбляжах" Кульомба Сен-Марку і „Синхронізмах ч. 6" (1970) для піяніна й електронічних звуків аргентинця Маріо Давідовського, Петрівська не тільки виявилася свобідно в нових вершинах піяністичної техніки, а й у всіх моментах вона тримала зв'язок з музикою, вникаючи інстинктовно у звучність і зміст, які набрали вигляду великих хвиль морського приплину. Додам ще, що вибір „Синхронізмів" був уповні оправданий і що слухання їх належало до найліпших моментів вечора."

С.Г.

ВЛАДИКА МИХАЇЛ ДУДИК ВІДВІДАВ КАРП. ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР

Ню Йорк (Н. Н.) — В четвер 30 листопада ц. р. Владика Михаїл Дудик, єпископ Пассейської Карпато-Руської Дієцезії, у супроводі о. д-ра Василя Ереґі, директора Карп. Дієцезального Музею в Піттсбургу, відвідав Карпатський Дослідний Центр в Українському Інституті Америки, де з головою Ю. Ревасєм мали довшу розмову про пляновану працю центру та про потреби карпатських музеїв в Пассейку та в Піттсбургу. При тій нагоді Владика Михаїл та о. д-р В. Шереґі оглянули із зацікавленням картини праці о. Сергія Кіндзерявого-Пастухова, що виставлені в ґалерії Українського Інституту Америки аж до кінця грудня 1972 р.

ЗАКІНЧЕНО ДРУК СПОГАДІВ К. АНТОНОВИЧЕВОЇ

Вінніпеґ (ОУПС). — В серії УВАН „Літопис" вийшла п'ята частина книжки „З моїх споминів" проф. Катерини Антонович, почесного члена УВАН в Канаді. Ця частина, обхоплюючи роки 1917-1972, закінчує цикл спогадів сеньйорки українського організованого жіноцтва, свідка української революції з 1917 р., учасниці жіночого й громадського руху в Празі між двома світовими війнами та української культурної діячки в Вінніпезі після другої світової війни.

УКРАЇНЦІ НА ВИСТАВІ НІМЕЦЬКОЇ КНИЖКИ У ВІННІПЕҐУ

Вінніпеґ (Сд). — На закінчення Міжнародного Року Книжки відбулася тут у приміщеннях Вінніпезької Ґалерії Мистецтва виставa сучасної німецької книжки. Відкриття вистави, що його доконав консул Західньо-Німецької Федеративної Республіки д-р В. В. Борнеманн відбулося ввечері 1-го грудня й притягнуло велику кількість публіки, в тому й українців. Манітобський уряд репрезентував міністер Бен Ганущак, від Відділу Культури був приявний п. С. Семчишин, від Мистецької Ґалерії п-і О. Войценко, від Української Наукової Ради в Канаді й УВУ в Мюнхені проф. Яр. Рудницький, від Вінніпезької Групи „Слова" д-р Марина Антонович Рудницька та ін. Вистава пройшла з великим успіхом.

НОВІ СТАТТІ ЯРА СЛАВУТИЧА

Едмонтон (О.) — У 1972 р. в наукових збірниках надруковано дві англомовні статті д-ра Яра Славутича: „Гемінґвей в українській літературі" — у п'ятому томі „Симпозіюму порівняльної літератури", що його видає Тексаський університет у Лабоку, та „Українська поезія в Канаді: історичний підхід" — у піврічнику „Канадські етнічні студії", що виходять у світ із Келґарського університету. Останню статтю присвячено 75-річчю української поезії в Канаді (перший вірш написано 1898 р. Іваном Збурою в Альберті).

Американський журнал про українську вишивку

Сиракюзи, Н. Й. (мкб). — Ілюстрований журнал „Емпаєр" з 19 листопада ц. р., поширюваний по центральній частині стейту Ню Йорк (Сиракюзи, Ютика, Рочестер, Боффало і частина Канади) вмістив багатоілюстрований репортаж про українську вишивку п. н. „Вона вишиває свою спадщину" пера п-і К. Шрайбер, відомої репортерки сиракюзького щоденника „Пост Стандарт".

В центрі репортажу стоїть особа Марії Карпишин, голови місцевого Відділу ОЖ ОЧСУ та її багата збірка зразків української стилевої вишивки, яка охоплює майже всі частини України. Сім великих знимок зображують по-українському уладжену хату Марії і Павла Карпишиних, відомих і активних членів нашої громади та власників м'ясарні в Сиракюзах.

Заходами п-і М. Карпишин і членок ОЖ ОЧСУ українське мистецтво, вишивка, кераміка і різьба вже багато років виставляються в місцевих бібліотеках, банках, на фестивалях та втішаються заслуженим подивом і признанням серед тисяч американського громадянства. І саме ці численні виставки української мистецької спадщини спричинилися до написання цього репортажу.

На цьогорічному „Фестивалі націй", який відбувся в жовтні ц. р. в Сиракюзах, п-і М. Карпишин, разом з іншими членками ОЖ ОЧСУ, підготовила в українському традиційному стилі дві кімнати — вітальню та їдальню, де подавалися українські страви. Їх оглянули тисячі американської публіки і між ними і п-і Шрайбер, авторка згаданого репортажу. Відвідувачі „Фестивалю націй" мали також змогу приглядатися малюванні українських писанок, що їх виконувала Орися Пічкур.

Наука на послугах совєтської пропаґанди

Москва. — 30 листопада тут відбулося т. зв. „ювілейне засідання загальних зборів Академії Наук СССР", присвячене, як звичайно, 50-річчю утворення СССР. На зборах доповідали академік М. В. Келдиш („Багатонаціональний союз совєтських республік і наука") та член Політбюро, секретар ЦК КПСС, академік Б. Н. Пономарьов („Утворення СССР і його історичне значення"). Нібито „академічні" доповіді за своїм змістом мало були академічні, бо доповідачі обмежилися до чергового повторення пропаґандивних гасел та славословлення совєтської системи і державної структури. Найцікавішою у тому всьому є заява М. В. Келдиша про те, що совєтські вчені прийняли на себе соцзмагання „досягнути нових меж в розвитку науки і прискорити технічний прогрес країни, щоб внести достойний вклад у розв'язання економічних, соціяльно-політичних та ідеологічних завдань, поставлених XXIV з'їздом нашої партії". В „Известиях" з 1 грудня пишеться, що „засідання, присвячене 50-річчю утворення СССР, вилилося у великий празник совєтської науки і техніки, продемонструвало згуртованість діячів наукового фронту довкруги Комуністичної партії, рішеність вчених країни совєтів ще вище підняти прапор вітчизняної науки, віддати всі сили підвищенню ролі совєтської науки в побудові комунізму".

ВЕЛИКИЙ РІЗДВЯНИЙ БАЗАР

Філядельфія, Па. (МБ) — Заходом Батьківського Комітету „Нашої Української Школи" при Осередку СУМА ім. УПА в Філядельфії, в Домі Української Молоді при 4949 Олд Йорк Рд., в суботу 16-го та неділю 17-го грудня ц. р. відбудеться великий Різдвяний Базар з багатою програмою. Під час базару буде чинний буфет. В неділю 17-го грудня ц. р. о годині 4-ій по полудні, під час базару відбудеться зустріч учителів Нашої Української Школи з батьками. Базар почнеться в суботу 16 грудня ц. р. о год. 5-ій по полудні і триватиме до год. 10-ої вечора, а в неділю 17 грудня ц. р. від год. 12-ої в полудне до год. 8-ої вечора.

Дохід призначений на Нашу Школу.

ПОДЯКА
У день похоронів
бл. п. д-ра Богдана Левицького
7 грудня 1972 р., замість квітів на Його могилу, зложили на нову церкву св. Юра:

$30.00: Галина і Ярослав Ціґаш;
ПО $25.00: Родина Левицьких (Пок. Богдана), адв. Роман і Ольга Гуглевичі, Іванна і Ярослав Косановські;
ПО $20.00: Галина і Володимир Хамула, Ірина і Тарас Ванчицькі, Наталія і Михайло Клецор, Степан Демчишин, Марія і Володимир Заклинські, Марія і Роман Борковські, Микола Андрейко, Ліда і Еміль Котлярчуки, Анна Богарт;
ПО $10.00: Марія Струмінська, Орест Лушкевич, Богдан Саєвич, Ірина і Евстахій Сендецькі, Лев Пришляк, Петро Кіра, Стефанія Ващук, Нестор Шковський;
ПО $5.00: Ярослава Левицька, Ярослава Салик, Петро Німиловський.
Разом зібрано $380.00. Збіркою занявся мґр Михайло Клецор.
Сердечна подяка всім жертводавцям!
о. ВОЛОДИМИР ГАВЛІЧ, ЧСВВ
парох-ігумен

ПОДЯКА
На похоронах
св. п. о. Евгена Мацелюха
25 листопада ц. р., в Ню Йорку, переведено збірку на нову церкву св. Юра, якою зайнявся п. мґр Михайло Клецор. Зібрано разом 330.00 дол.
Жертви зложили:
ПО $25.00: Софія Мацелюх, Данило і Софія Мацелюх з Монтреалю, Ярослава і Данило Сулжинські, Ліда і Омелян Котлярчуки, д-р Богдан і Марія Левицькі з родиною, інж. Степан Юрчинський, Іван Гавліч з Монтреалю, Іванна і Ярослав Косановські;
ПО $20.00: Наталія і Михайло Клецорі, Стефанія і Любомир Гуменюки;
$15.00: Іван і Олена Мартинюки;
ПО $10.00: Софія Тимпорак, Надія Попель, Ірина і Михайло Комаринські, Юрій Коссак, Ярослав Дацків, Катерина і Корнило Целешок;
ПО $5.00: д-р Василь Палідвор, інж. Адам Шмериковський, Софія Шмериковська.
Усім жертводавцям щира подяка.
о. В. ГАВЛІЧ, ЧСВВ, парох-ігумен

ІПАТСЬКИЙ ЛІТОПИС ТА ЙОГО РОЛЯ У РЕСТАВРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Петербурзі і чомусь був клясифікований як „дефектний". Припадково відкрив цей „дефект" історик Карамзін (1766-1826) і забрав його собі. Він зразу зрозумів вартість твору і широко використав його для своєї історії. Після його смерти збірник — відомий тепер як „Іпатський" список — став шедевром збірки рукописів Академії Наук.

Під текстом двох сторінок рукопису виявилися дві приписки уйгурським письмом, які ще не дешифровані повністю.

Тепер зробимо підсумки. Ця „зовнішня" історія текстів типу Іпатського літопису показує, що часто повторювана думка, нібито літописи збереглися на Півночі тому, що після упадку княжої держави в Україні втікачі забрали їх зі собою до Суздальсько - Московської землі, не знаходять підтвердження в джерелах і тому неправдива.

Основні відписи літописів зберігалися ще до XIX ст. в Україні, і про один з них в Московщині вперше дізналися щойно 1730 р. На увагу заслуговує факт, що ці літописи залишилися цілковито невідомі компіляторам великих літописних збірників московських XV-XVI ст., як великокняжих, так і митрополичих.

Ще більше дивно, що один з них, Іпатський літопис, як ми бачили, вже десь біля 1430 р. попав до Пскова. Це можна пояснити тим, що передчасна смерть Витовта, яка закінчила самостійну аґресивну литовську східню політику, знецінила „практичну" вартість того літопису, і він пішов у забуття.

Крім того новища історія показала, як один віднайдений історичний текст може спричинити відродження історичної пам'яті цілої нації. Це — вище представлена драматична історія копіювання Острозького (т. зв. „Хлєбніковського") збірника. Острозькі й опісля київські інтелектуалісти кругів Герасима Смотрицького-Єлисея Плетенецького, щоб заохотити представників старих родів княжої Руси очолити боротьбу за національне відродження, дарували їм відписи княжого літопису: т. зв. „Хлєбніковський" — князеві В. К. Острозькому, т. зв. „Поґодінський" — князеві С. Святополк - Четвертинському, т. зв. „Єрмолаївський" — Адамові Кисілеві.

Як бачимо, Кисіль був останнім представником княжої Руси, якому було передано відпис літопису. Його сучасник Богдан Хмельницький своєю революцією замінив нащадків аристократії Руси представниками нової козацької аристократії — чим відкрив нову епоху в історії Руси - України.

СКОВОРОДИНСЬКА СЕСІЯ В ЕДМОНТОНІ

Едмонтон. (О.) — 3 грудня тут відбулася Сковородинська Сесія влаштована Осередком НТШ на Західню Канаду. Було прочитано три доповіді: „Еразм Роттердамський і Григорій Сковорода" о. д-ра П. Качура, „Символи в Г. Сковороди" д-ра С. Погорілого та „Мова й вимови Г. Сковороди" д-ра Яра Славутича. Після доповіді відбулася жвава дискусія. З огляду на великий мороз (10 ступенів нижче нуля) присутніх було лише 15 осіб.

Ділимося з Українським Громадянством сумною вісткою, що 3-го грудня 1972 року о год. 9:45 упокоїлася після важкої недуги в Мюнхені

ОКСАНА ДУЧИМІНСЬКА

дипл. інженер-агроном Української Господарської Академії, доцент Українського Технічно-Господарського Інституту, письменниця й авторка наукових і популярно-наукових статтей і розвідок, в тому монографії про літературного критика Василя Доманицького, організаторка сільсько-господарських секцій при „Сільському Господарі" у Львові, референтка еміграційних справ при ЗУАДК-у у Мюнхені, член багатьох культурних та активна співробітниця громадських установ.

Покійна народилася 8 липня 1908 р. в Коритниках, Галичина, в учительській сім'ї з творчими науковими і письменницькими зaінтересуваннями.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

РЕКТОР І СЕНАТ
УКРАЇНСЬКОГО ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКОГО ІНСТИТУТУ

Ділимося сумною вісткою з Українським Громадянством, що в неділю, дня 3-го грудня 1972 року упокоїлася в Мюнхені на 63-му році життя наша найближча і довголітня співробітниця, заступниця директора ЕП ЗУАДК і еміграційний референт, доцент УТГІ, визначна і заслужена громадська діячка

Інж. ОКСАНА ДУЧИМІНСЬКА-МИГУЛ

Тлінні останки Покійної перевезено до ЗСА, де її похоронено на цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

ЕВРОПЕЙСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО
ЗЛУЧЕНОГО УКРАЇНСЬКОГО-АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

З глибоким смутком повідомляємо, що 12-го грудня 1972 року з Волі Всевишнього упокоїлась в Бозі на 94-му році життя наша Найдорожча БАБУНЯ

бл. п.
МИХАЙЛИНА ПОСАЦЬКА з дому ГАНУШ

дружина бл. п. Радника ОМЕЛЯНА ПОСАЦЬКОГО

ПАНАХИДА буде відслужена в четвер, 14-го грудня 1972 р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Кровіцкі – McCracken, 2124 E. St. George Ave., Linden, New Jersey.

ПОХОРОН із ЗАУПОКІЙНОЮ СВ. ЛІТУРГІЄЮ відбудеться в п'ятницю, 15-го грудня 1972 року о год. 9:30 рання в церкві св. Володимира в Елізабет, Н. Дж., а звідси на Український Цвинтар Страдальної Матері в Ленгорн, Па.

В глибокому горі внуки:
ЯРЕМА ПАЦЛАВСЬКИЙ з дружиною ЯРОСЛАВОЮ
НЕСТОР з дружиною МАРТОЮ і дітьми: ОРЕСТОМ і АДЕЮ
ОРЕСТ з дружиною ХРИСТИНОЮ і дітьми: ДОЗЕЮ і ОМЕЛЬКОМ
ЛЮБОМИР
та близькі і дальші члени Родини в ЗСА і в Україні

ДІЯЛЕКТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ СМЕРТИ

(Закінчення з 2-ої стор.)

і народностей" завершиться їх „злиттям", і що тільки на теперішньому етапі, який треба вважати переходовим, покищо вони зберігають свою окремішність. Що до такого „злиття" свідомо й пляново прагне совєтський режим, видно і з того, що пише Горовський, кажучи, що вже „тепер у союзних республіках склались багатонаціональні колективи, в яких національні особливості поєднуються з інтернаціональними, загальнорадянськими", і що „цьому сприяють багатонаціональність складу населення, його міжреспубліканська міграція, дедалі більше поширення мішаних шлюбів, посилення інтернаціоналізації всього укладу життя народів".

Пишучи про „інтернаціоналізацію" культур „соціялістичних націй", Горовський дуже точно з'ясовує, що підложжям, на якому така „інтернаціональна культура" має спиратися, є російська культура і російська мова, а не якась справді „інтернаціональна мова". Горовський так і пише, що „могутнім знаряддям взаємозв'язку і згуртування радянських народів, засобом прилучення до найкращих досягнень вітчизняної і світової культур стала російська мова, якою вже вільно володіє близько половини неросійського населення. Всі нації і народності СРСР добровільно обрали російську мову як спільну мову міжнаціонального спілкування і співробітництва".

Маючи все це на увазі, не приходиться дивуватися твердженню відомого дисидента Івана Дзюби, колишнього члена КПСС, який, проаналізувавши спрямування і характер національної політики совєтського режиму і КПСС, зробив висновок, що маємо діло не з інтернаціоналізацією, а з найчистішої води русифікацією, і що поняття „радянський" насправді стало синонімом поняття „російський". Намагання Горовського заперечити таке твердження — безуспішне. На це в нього немає ніяких арґументів, а самими фразами і навіть найспритнішою грою слів не можна закрити фактів.

Діялектика Горовського, стосована в обороні національної політики московської компартії, нікого не переконує і не переконає. Його діялектика — це намагання обороняти засаду неминучої смерти націй в ім'я створення на національних кладовищах світового СССР, який буде новою формою російської імперії з центром у Москві.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

НЕДІЛЯ, 17-го ГРУДНЯ 1972 р.

ВУНСАКЕТ, Р. Ай. Місячні збори Т-ва Запор. Січ 206 Відд. о год. 1-ій по пол. в парафіяльній залі, 74 Гаррис Аве. На порядку: вибір Управи на 1973 р. та інші справи. — Управа.

СТ. ЛЮЇЗ, Мо. Річні збори Б-ва св. Володимира 179-ий Відд. о год. 2-ій по пол. в УНДомі, при Магнолія. На порядку: звіти управи та вибір нової на 1973 р. — Управа.

ПАРМА, Огайо. Місячні збори Т-ва І. Франка 334 Відд. о год. 1-ій по пол. в залі West Side Federal Savings, 5839 Ridge Rd. — Управа.

КЛІФТОН, Н. Дж. Річні збори Т-ва Укр. Січ 182 Відд. о год. 2 по пол. в залі Укр. Правосл. Церкви при 635-635 Broad St. На порядку: звіти Управи та вибір нової на 1973 р. Проситься вирівняти вкладки. — Управа.

ДЕТРОЙТ, Міш. Річні збори Т-ва Запор. Січ 75 Відд. о год. 1-ій по пол. в УНДомі при вул. Мартін. На порядку звіти Управи і вибір нової на 1973 р. По зборах приймається чл. вкладки. Коли на означений час не з'явиться статутом приписана кількість членів, збори відбудуться на 1 годину пізніше і будуть правосильні. — С. Леськів, рек. секр.

ПРОВІДЕНС, Р. Ай. Річні збори Т-ва Т. Шевченка 73 Відд. о год. 2-ій по пол. під ч. 168 Гілкрест вул. у домі секретаря. На порядку: вибір Управи на 1973 р., збирання вкладок та інші важн. справи. — Управа.

МАHОНОЙ СІТІ, Па. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 305 Відд. о год. 1 по пол. На порядку: вибір Управи на 1973 р. — М. Гентош, секретар.

WATERVLIET, N.Y. Річні збори Б-ва св. о. Миколая 13 Відд. о год. 2-ій по пол. в Укр. Клюбі. На порядку: звіти Управи та вибір нової на 1973 р. Після зборів — перекуска. — Управа.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. І. Хрестителя 76 Відд. о год. 1-ій по пол. в Укр. Кат. Школі при Сенфорд і Айві вул. Проситься чл. вирівняти вкладки. — В. Боярський, предс., Т. Клебан, кас., М. Демчук, секр.

ГАСТІНГС ОН ГУДСОН, Н. Й. Річні загальні збори Т-ва Т. Шевченка 6 Відд. о год. 4:30 по пол. в Горож. Клюбі при 11 Вашингтон Авеню. На порядку: звіти Управи та вибір нової на 1973 р. — Д. Жупник, гол., І. Пециляк, касир, А. Вовк, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запор. Січ 342 Відд. о год. 1:30 по пол. в кім. ч. 2 при церкві св. Димитрія. — Управа.

ВЕСТ ІСТОН, Па. Річні збори Т-ва Б. Хмельницького 137 Відд. о год. 2-ій по пол. в Амер.-Укр. Горож. Клюбі. На порядку: звіти Управи і вибір нової на 1973 р. — Г. Пращик, предс., М. Колодруб касир, С. Колодруб, секр.

ПАТЕРСОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Т. Шевченка 64 Відд. о год. 2:30 по пол. у Вінярського, 482 Main St. Проситься вирівняти вкладки. — І. Бурний, секр.

ПАССЕЙК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Т. Шевченка 42 Відд. о год. 2-ій по пол. в УНДомі при 237 Hope Ave. Проситься вирівняти членські вкладки. — В. Марущак, рекр. секр.

АСТОРІЯ, Н. Й. Загальні річні збори Б-ва св. о. Миколая 5 Відд. о год. 5 веч. в авдиторії Укр. Кат. Церкви Чесного Хреста, 37-09 31-ша Avenue. Проситься вирівняти вкладки. — М. Хомайчук, секр.

STATEN ISLAND, N. Y. Річні збори Б-ва св. арх. Михаїла 211 Відд. о год. 2:30, в залі де звичайно. На порядку: звіти Управи К. Комісії і вибір нової на 1973 р. Дня 16 грудня, о год. 9 рано буде Сл. Божа за здоров'я чл. і Панахида за померлих. На зборах буде організатор В. Оріховський. — Т. Соколовський, секр.

ДЕТРОЙТ, Міш. Річні загальні збори Б-ва св. о. Николая 175 Відд. о год. 2 по пол. в УНДомі при вул. Мартін ч. 4655. На порядку: Відкриття; вибір Президії; відчит. протоколу; звітування; дискусія над звітами; уділення абсолюторії; вибір нової Управи; різні справи; закриття. Проситься чл. прибути. Я. Базюк, гол., В. Папіж, прот. секр., І. Смерека, фін. секр.

ПОТАКЕТ, Р. Ай. Річні збори Т-ва І. Франка 93 Відд. о год. 12-ій після Сл. Божої в кат. церкві, в церковній залі при Блекстон вул. у Вонсакет, Р. Ай. На порядку: звіти Управи та вибір нової на 1973 р. В разі не присутності приписаної статутом кількости членів, збори відбудуться на пів години пізніше і будуть правосильні. — Управа.

ВАЛЕРІЙ ЧАЛІДЗЕ ПОЗБАВЛЕНИЙ СОВЄТСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА

(Закінчення зі стор. 1-ої)

думку, що ці репресії ще посиляться, бо режим хоче здавити всяку вільну думку та заглушити протест. Говорячи про свої пляни, Чалідзе відзначив, що він прагне продовжувати змагання за пошанування прав людини, зокрема в СССР. „Я ніколи не забуду моїх товаришів вільної думки у Совєтському Союзі, з яких багато тепер арештовані" — заявив Чалідзе на пресовій конференції. Чалідзе зустріла тепер доля іншого совєтського дисидента, письменника Валерія Тарзіса, який виїхав з доповідями до Великої Британії в 1966 р. і якому совєтська влада відібрала громадянство. Дружину Чалідзе совєтська влада ще не позбавила прав громадянства.

УКРАЇНСЬКА ЯЛИНКА В ЧИКАҐО

Чикаґо, Ілл. — Музей Науки і Промислу щороку влаштовує в цьому місті імпрезу під назвою „Різдво довкола світу". Вже понад 20 років українську ялинку для тієї імпрези прикрашує 22-ий відділ Союзу Українок Америки. Цього року імпреза біля української ялинки відбулася 12-го грудня: п-а Марта Гарасовська мала розповідати про українські різдвяні звичаї і традиції, мали виступати хори з катедри св. о. Николая і з церкви св. Йосифа з колядками, також танцювальна група Ігоря Скуб'яка. По полудні можна було поласувати українськими народними стравами.

Український Літературно Мистецький Клюб Ню Йорк 149-2

● З Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю 15-го грудня ц. р. відбудеться там Панель-дискусія на тему „Чи треба в Ню Йорку українського музею". У панелі візьмуть участь такі мистці і діячі культури: Оксана Грабович, Ярослава Геруляк, Аркадія Оленська-Петришин, Богдан Бойчук, д-р Микола Кузьмович і д-р Богдан Цимбалістий. Початок о год. 7.30 веч.

ПОВІДОМЛЕННЯ
Членам і Відділам УНСоюзу

Повідомляємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від Відділів,

не пізніше, як вполудне 29-го ГРУДНЯ 1972 р.

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1972 рік. З уваги на це, закликаємо всіх Членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскоріше, а всі Відділи УНСоюзу вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше, як у П'ЯТНИЦЮ, 29-го ГРУДНЯ 1972 року до полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняться з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному звіті.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНСОЮЗУ

ТАРЗАН, Ч. 6858. Тарзан інформує Момбуззі про великий успіх

Тарзан наставився ужити ручний радіопересилач...

Ця мала скринька має велику-велику магічну силу, друже Міті — міцного духа-голос, який несеться куди дальше, як наші говірливі барабани...

Ген далеко люди в піднебесних машинах почують його і мерщій прибудуть, щоб забрати лихих в'язнів попід небо до Момбуззі!

Алкже, друже Улі! Багато магічних речей приходить тепер до Африки. Піднебесні машини... магічні криси...

Правда, правда! А ми, як Тарзан, повинні навчитися тої магії, яка добра, а не нової магії, яка зла!